

ČLOVEK A SPOLOČNOSŤ

Obsah

Vzdelávacia oblasť Človek a spoločnosť.....	4
Charakteristika oblasti	4
Ciele vzdelávacej oblasti	7
Vzdelávacie štandardy vyučovacieho predmetu človek a spoločnosť pre 1. cyklus.....	8
Geografický komponent.....	13
1. Orientácia v okolí školy, v obci a jej blízkom okolí	13
2. Orientácia v pláne a na mape	15
3. Procesy v miestnej krajine a ich vplyv na človeka a životné prostredie	16
Dejepisný komponent.....	17
1. Orientácia v čase	17
2. Pozorovanie zmien v čase	18
Občiansky komponent	19
1. Poznávanie pravidiel vo svojom živote	19
2. Život obce a vzťahy v komunite	20
3. Zodpovedné hospodárenie	21
4. Základy aktívneho občianstva	22
5. Základy práce s mediálnym obsahom	23
Eticko-osobnostný komponent	24
1. Vyjadrovanie zdvorilosti ako znaku úcty.....	24
2. Sebapoznávanie	25
3. Vnímanie jedinečnosti v každom človeku	25
4. Spoznávanie a vyjadrovanie emócií	26
5. Konanie dobra – aj keď sa nikto nepozera.....	27
6. Sebariadenie	28
7. Rozvíjanie vzťahov v rodine a v komunite	29
Vzdelávacie štandardy vyučovacieho predmetu človek a spoločnosť pre 2. cyklus.....	30
Geografický komponent.....	36
1. Využívanie mapy ako zdroja informácií	36
2. Poloha a rozloha Slovenska, poznávanie prírody našej vlasti	37

3. Obyvateľstvo Slovenska a jeho činnosť v krajine	39
4. Poznávanie Zeme a jej rozmanitosti	40
Dejepisný komponent	41
1. Spôsoby určovania času a zaznamenávania a skúmania minulosti	41
2. Počiatky ľudskej spoločnosti	43
3. Prvé civilizácie	43
Občiansky komponent	44
1. Rozlišovanie pravidiel, práv a povinností	44
2. Možnosti zlepšovania života vo svojom okolí a v obci	44
3. Zodpovedné hospodárenie	45
4. Základy aktívneho občianstva	46
5. Mediálna gramotnosť	47
Eticko-osobnostný komponent	48
1. Rozvíjanie silných stránok osobnosti	48
2. Kvalita vzťahov a oceňovanie ľudí blízko nás	49
3. Etická komunikácia	49
4. Spolupatričnosť a spolupráca	50
5. Sebauvedomovanie a sebaregulácia, uvedomovanie si potrieb iných	51
6. Poznávanie náboženstiev na Slovensku	52
Vzdelávacie štandardy vyučovacieho predmetu človek a spoločnosť pre 3. cyklus	53
Organizácia výučby vzdelávacej oblasti Človek a spoločnosť v 3. cykle	53
Geografický komponent / geografia	63
1. Zdroje geografického poznávania	63
2. Planéta Zem a jej prírodné krajinné sféry	64
3. Obyvateľstvo Zeme	66
4. Činnosť ľudí na Zemi	67
5. Regióny sveta	68
6. Slovensko	70
7. Výzvy a problémy súčasného sveta	73
8. Geografia v teréne	74
Dejepisný komponent / dejepis	75
1. Starovekí Gréci	75
2. Staroveký Rím	75

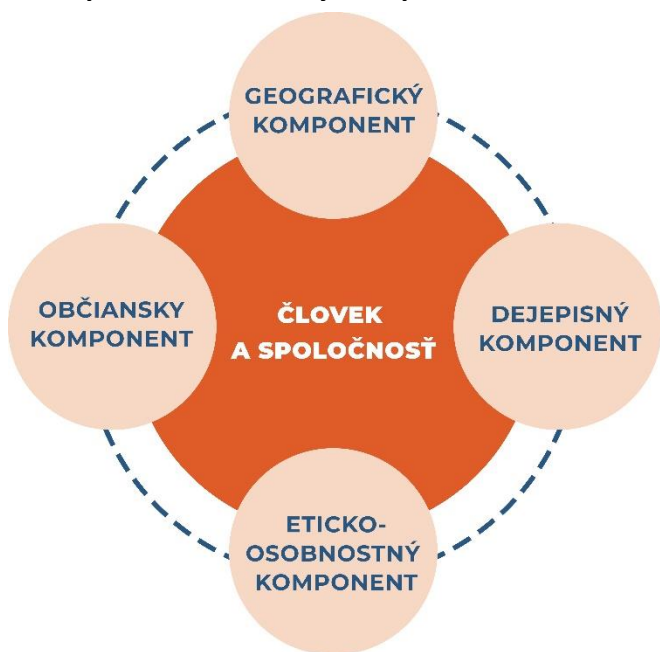
3. Stredovek	76
4. Novovek	77
5. Obdobie revolúcií a reforiem	78
6. Prvá svetová vojna	79
7. Európa a Československo medzi dvoma svetovými vojnami	80
8. Druhá svetová vojna a Slovenská republika.....	81
9. Studená vojna	82
10. Československo za železnou oponou	83
11. Zápas o demokraciu po roku 1989.....	84
Občiansky komponent / občianska náuka	85
1. Identita a sociálny rozvoj človeka	85
2. Moc, autorita, riadenie, občianske ideály a nástroje aktívneho občianstva.....	87
3. Rovnosť a spravodlivosť	88
4. Ekonomické vzťahy	90
5. Kritický prístup k mediálnym obsahom.....	92
6. Slovensko ako súčasť sveta	93
7. Uvažovanie o spoločenských výzvach súčasnosti	94
Eticko-osobnostný komponent	95
1. Črty dobrého charakteru.....	95
2. Vytváranie a udržiavanie vzťahov s druhými	96
3. Rozvíjanie empatie v praxi	97
4. Trénovanie asertivity v praxi	98
5. Nácvik diskusie o etických témach a riešenie morálnych dilem	99
6. Rodina, intimita, sexualita a rodičovstvo	101
7. Udržiavanie zdravého životného štýlu	103
8. Poznávanie etických aspektov ekonomiky.....	104
9. Kultivovanie medzináboženského dialógu a dialógu veriacich a neveriacich.....	105
10. Formovanie environmentálne-etického povedomia	105
11. Realizácia projektu s pridanou hodnotou	106

Vzdelávacia oblasť Človek a spoločnosť

Charakteristika oblasti

Vzdelávacia oblasť Človek a spoločnosť pripravuje žiakov k tomu, aby sa prejavovali ako samostatné, slobodné a zodpovedné osobnosti, uplatňovali svoje práva a naplňali svoje povinnosti. Umožňuje porozumieť geografickým, historickým, kultúrnym, náboženským, hospodárskym a politickým špecifikám v rôznych častiach sveta, čo vedie k rešpektu a ohľaduplnosti voči iným ľuďom, kultúram a duchovným hodnotám, ako aj voči sebe. U žiakov rozvíja pozitívny vzťah k demokratickej spoločnosti, krajine a k potrebe udržateľnosti života na Zemi. Posilňuje ich aktívny postoj k riešeniu aktuálnych výziev a problémov. Rozvíja uvedomenie si vlastnej identity v globalizovanom svete. Okrem vedomostí rozvíja u žiakov aj spôsobilosti získavať, vyhľadávať, analyzovať a interpretovať informácie v rôznej podobe. Žiaci z nich vyvodzujú logicky správne závery a dokážu ich argumentačne podložiť a odprezentovať.

Vzdelávacia oblasť pozostáva zo štyroch komponentov – **geografický komponent, dejepisný komponent, občiansky komponent a eticko-osobnostný komponent**. Pomocou komponentov

sú vymedzené obsahové štandardy jednotlivých zložiek spoločenskovednej gramotnosti, ktorá v sebe zahŕňa geografické, dejepisné, občianske a eticko-osobnostné spôsobilosti. Komponenty vystupujú vo vzájomnom prepojení, ktoré je posilnené začlenením vybraných prierezových gramotností do ich obsahu.

V prvom a druhom cykle má vzdelávacia oblasť podobu **integrovaného predmetu Človek a spoločnosť** a samostatných predmetov etická výchova a náboženská výchova vyučovaných v alternácii.

Obrázok č. 1. Komponenty vzdelávacej oblasti Človek a spoločnosť

V treťom cykle tvoria vzdelávaciu oblasť **vyučovacie predmety geografia, dejepis, občianska náuka a etická alebo náboženská výchova**, pričom má škola možnosť pokračovať aj v tomto cykle **integrovanou verziou** predmetu Človek a spoločnosť vcelku alebo čiastočne.

Geografický komponent objasňuje špecifiká rôznych miest, rozmiestnenie ľudí a ich činností, vzájomné vzťahy medzi javmi a procesmi, ktoré sa na Zemi odohrávajú a vyvíjajú. Žiaci skúmajú interakcie medzi prírodnými zložkami a zároveň vzťahy medzi nimi a človekom. Rozvíjajú svoju schopnosť myslieť v súvislostiach a porozumieť problémom na rôznych úrovniach, od lokálnej po globálnu. Rôzne aspekty priestoru skúmajú pomocou širokej škály prameňov, čo im umožňuje sa v ňom orientovať, a zároveň v ňom konať spôsobom, ktorý je zodpovedný voči životnému prostrediu a potrebám druhých. V procese poznávania priestoru sa žiaci učia klásť a odpovedať otázky (Čo to je?, Kde to je?, Prečo je to tam?, Ako to vzniklo, Aký to má vplyv? a pod.), ktoré sú kľúčové pre formovanie ich priestorového myslenia.

Dejepisný komponent rozvíja a kultivuje objektívne poznanie minulosti a jej prepojenosti s prítomnosťou. Žiaci si rozvíjajú historickú gramotnosť, spoznávajú historické fakty, súvislosti, javy a procesy v širšom spoločenskom kontexte. Prostredníctvom bádateľských otázok a kritickej analýzy historických prameňov, identifikovania príčin a dôsledkov rôznorodých javov a procesov rozlišujú ich historický význam a rôzne uhly pohľadov. Na základe poznania minulosti žiaci reflektujú vlastnú príslušnosť k regiónu, národu a európskemu spoločenstvu. Komponent u žiakov rozvíja aj hodnoty a kompetencie demokratickej kultúry a vzťah ku kultúrnemu a historickému dedičstvu.

Občiansky komponent približuje fungovanie spoločnosti. Žiaci spoznávajú medziľudské vzťahy, budujú si postoj k ľudskej rozmanitosti a vnímajú prínos jej pozitívnych prvkov. Rovnako vnímajú úlohu hodnôt a sociálnych noriem, význam a chod rôznych inštitúcií. Zároveň vnímajú vplyv sociálnych a ekonomických faktorov na rozhodnutia v spoločnosti, nielen v prítomnosti, ale aj minulosti. Reflektujú princípy trvalo udržateľného života, význam obchodných vzťahov i úlohu štátu v hospodárskych vzťahoch. Významnou súčasťou tohto komponentu je výchova k aktívnemu občianstvu, rešpektovaniu princípov slobody a demokracie, ako aj k ochrane ľudských práv.

Eticko-osobnostný komponent prispieva k osobnostnému, sociálnemu a morálnemu rozvoju žiakov, s dôrazom na uvedomovanie si, prijatie a rozvíjanie vlastnej identity vo vzťahu k druhým ľuďom a všetkému živému na našej planéte. Neoddeliteľnou súčasťou týchto procesov je kultivovanie charakteru, morálnych (etických) a duchovných kvalít žiakov, ich religiózneho vedomia.

Obsahové štandardy komponentu sú určené pre všetkých žiakov, realizujú sa na vyučovaní celej vzdelávacej oblasti – naprieč všetkými témami, prípadne (v 3. cykle) predmetmi. V 2. a 3. cykle

sa môžu realizovať aj v rámci tematických dní. V rámci vyučovania etickej výchovy (ETV) sa okrem všetkých činností komponentu človek realizujú aj rozširujúce činnosti špecifické pre vyučovanie ETV, ktoré sú v dokumente aj vyznačené.

Vzdelávacie štandardy je potrebné vnímať ako celok, nie ako súbor jednotlivých, od seba nezávislých častí. Je žiaduce, aby sa vzdelávacie štandardy vo výučbe vhodne kombinovali, prepájali a vzájomne doplňovali. Poradie, v akom sú obsahové štandardy v jednotlivých cykloch a komponentoch pod sebou uvedené, neuvádza záväznú časovú postupnosť, v ktorej majú byť v danom vzdelávacom cykle napĺňané.

Všeobecné ciele vzdelávacej oblasti sú odstupňované pre jednotlivé vzdelávacie cykly. K cieľom sa v jednotlivých cykloch viažu výkonové štandardy, ktoré majú žiaci zvládnuť na konci príslušného cyklu. Spôsobilosti uvedené vo výkonových štandardoch sa dosahujú prostredníctvom viacerých obsahových štandardov, niekedy aj z rôznych komponentov. **Vzájomným prepájaním vzdelávacích štandardov** v rámci vzdelávacej oblasti sa zabezpečí celistvosť a hĺbka poznania, ako aj jeho využitie v ďalšom vzdelávaní a živote.

Časť obsahu vzdelávacej oblasti Človek a spoločnosť sa v 2. a 3. cykle **vyučuje formou tematických dní**. Škola realizuje v 2. a v 3. cykle pre každú triedu tematické dni zamerané na rozvoj prierezových gramotností v rozsahu najmenej 4 vyučovacích dní v jednom školskom polroku, pričom jeden vyučovací deň predstavuje 6 vyučovacích hodín. Ciele a obsah tematických dní pre jednotlivé ročníky vychádzajú zo vzdelávacích štandardov. Možné námety na tematické dni sú vyznačené v obsahovom štandarde.

Ciele vzdelávacej oblasti

1. Disponovať znalosťami o vybraných spoločenských, geografických a historických procesoch a javoch v rôznych kontextoch a situáciách.
2. Využívať rôzne metódy získavania, spracovávanía, interpretácie informácií a prezentácie výsledkov vlastného bádania.
3. Rozlišovať procesy kontinuity a zmeny, porozumieť súvislostiam, príčinám a dôsledkom historických a spoločenských javov a procesov.
4. Posúdiť vzťahy v rámci prírodných zložiek krajiny a vzájomné vzťahy medzi životným prostredím a činnosťou človeka od lokálnej po globálnu úroveň; rozumieť potrebe udržateľného využívania prírodných zdrojov.
5. Rozpoznať rôzne vrstvy svojej identity, rešpektovať a oceňovať rozmanitosť ľudí a skupín v globalizovanom svete.
6. Zvládať svoje emócie, prejavíť empatiu, rozumieť rozličným názorom a postojom, formulovať vlastný názor, aktívne spolupracovať a konštruktívne komunikovať.
7. Mať rozvinuté charakterové vlastnosti, presadzovať morálne a etické princípy, vymedziť vlastnú hodnotovú orientáciu pre svoje rozhodnutia a napĺňanie osobných cieľov.
8. Uplatňovať práva a povinnosti, pravidlá a normy spoločenského života v demokratickej spoločnosti, niesť zodpovednosť za vlastné rozhodnutia.
9. Orientovať sa v zdrojoch informácií, prejavíť kritický a rozlišujúci postoj k médiám, bezpečne a eticky sa prezentovať v online prostredí.
10. Prejavovať záujem o dianie okolo seba, vo svete a participovať na veku primeraných prospešných aktivitách.

Vzdelávacie štandardy vyučovacieho predmetu človek a spoločnosť pre 1. cyklus

Hlavným cieľom 1. cyklu je podporovať u žiakov schopnosť skúmať svoju obec, jej blízke okolie a vzťahy medzi ľuďmi. Žiaci pozorujú, porovnávajú a zaznamenávajú vybrané aspekty fungovania komunity, v ktorej žijú. Vedia sa orientovať vo svojom okolí a poznajú jeho špecifiká. Poznajú základné časové intervaly. Sú si vedomí, že súčasnosť je výsledkom konania v minulosti. Vnímajú jedinečnosť a vzácnosť seba samého a druhých. Rešpektujú základné pravidlá spolunažívania a komunikácie. Zaujímajú sa o svoje okolie a sú ochotní zapájať sa do aktivít na jeho zlepšovanie.

1. cieľ: Identifikovať javy, procesy, udalosti a osoby významné pre život žiaka, komunitu a obec
Žiak vie/dokáže:

Výkonový štandard	Minimálny učebný výstup
Používať pojmy potrebné na orientáciu v miestnej krajine.	Používať základné pojmy potrebné na pohyb a orientáciu v priestore (rovno, vpravo, vľavo, hore, dole, blízko, ďaleko, pred, za)
Určiť polohu svojej obce, Slovenska a svetadielov na mapách rôznej mierky.	Vyhľadať polohu svojej obce, Slovenska a svetadielov na mape za pomoci učiteľa.
Mať prehľad o významných prírodných, kultúrnych a historických prvkoch vo svojom okolí.	Rozpoznať najvýznamnejšie miesta vo svojom okolí.
Stručne opísať význam kľúčových osôb, úradov, inštitúcií, občianskych iniciatív a udalostí v komunite a obci.	Pomenovať kľúčové osoby, úrady, inštitúcie a udalosti v obci.
Orientovať sa v čase pomocou konvenčných prostriedkov určovania času.	Základne sa orientovať v čase.

2. cieľ: S pomocou učiteľa využívať základné metódy získavania, analýzy a interpretácie informácií, osvojiť si základy spolupráce v skupine

Žiak vie/dokáže:

Výkonový štandard	Minimálny učebný výstup
Získať informácie pozorovaním vo svojom okolí.	Získať informácie pozorovaním vo svojom okolí.
Viesť rozhovor za účelom získania potrebných informácií k vybranej téme.	Klást jednoduché otázky za účelom získania potrebných informácií k vybranej téme.
Získať a interpretovať informácie z obrazových zdrojov (obrázky, fotografie, ilustrácie, video) a veku primeraných textov umeleckej a vecnej literatúry.	Získať informácie z jednoduchých obrazových zdrojov (obrázky, fotografie, ilustrácie, video).
Zaznamenať, porovnať a triediť informácie slovne, pomocou zápiskov alebo jednoduchých grafických organizérov.	Roztriediť informácie do jednoduchých, vzájomne výrazne odlišných kategórií.
Podieľať sa v rámci skupiny na spoločnom riešení úlohy podľa predpísaného postupu.	Podieľať sa v rámci skupiny na spoločnom riešení jednoduchšej úlohy podľa predpísaného postupu.
Prezentovať výsledky svojej práce krátkym slovným opisom a v podobe nákresu, plagátu alebo modelu.	Prezentovať výsledky svojej práce krátkym slovným opisom alebo v podobe jednoduchého nákresu či plagátu.
Čítať obsah jednoduchšej mapy s porozumením významu v nej použitých farieb a základných mapových znakov.	Opísať vlastnými slovami, na čo slúži mapa.
Orientovať sa v priestore podľa orientačných bodov.	Orientovať sa v prostredí školy a jej blízkom okolí podľa kľúčových orientačných bodov.
Orientovať sa v známom priestore na základe jeho zobrazenia v pláne a na jednoduchšej mape.	Nakresliť jednoduchý plán (náčrtok) triedy alebo iného vybraného priestoru pomocou inštrukcií.
Uskutočniť jednoduchý prieskum o názoroch na vybraný problém v škole alebo jej okolí.	Podieľať sa na uskutočnení jednoduchého prieskumu o názoroch na vybraný problém v škole alebo jej okolí.

3. cieľ: Identifikovať zmeny v čase a priestore vo svojom okolí

Žiak vie/dokáže:

Výkonový štandard	Minimálny učebný výstup
Rozvrhnúť si čas na prácu, učenie, zábavu a odpočinok.	Určiť čas na digitálnych hodinách.
Ilustrovať plynutie času na vybraných príkladoch z minulosti rodiny.	Orientovať sa v postupnosti udalostí (skôr, neskôr, dnes, včera, predvčerom, zajtra, pozajtra...), uviesť činnosti vybraného dňa a zoradiť ich v časovej postupnosti (ráno, na obed, večer...).
Porovnať obrazy obce v minulosti a v súčasnosti.	Uviesť rozdiely v spôsobe života ľudí v súčasnosti a v minulosti na jednoduchých príkladoch.
Prerozprávať príbeh viažuci sa k obci alebo regiónu.	Opísať slávenie vybraného sviatku a dodržiavania tradícií v rodine alebo v obci.
Opísať kam, ako a prečo cestujú ľudia z rodiny alebo blízkeho okolia.	Pomenovať aspoň dva dôvody, pre ktoré ľudia cestujú.

4. cieľ: Rozlišovať a skúmať vzťahy medzi prírodným prostredím a činnosťou človeka na lokálnej úrovni, rozumieť potrebe starostlivosti o životné prostredie na príkladoch z miestnej krajiny

Žiak vie/dokáže:

Výkonový štandard	Minimálny učebný výstup
Rozpoznať vzájomné vzťahy medzi človekom a krajinou na príkladoch z miestnej krajiny.	Pomenovať vzťah medzi človekom a krajinou na jednoduchom príklade zo svojho okolia.
Opísať vplyv počasia na krajinu a život ľudí v priebehu dňa a roka.	Opísať vplyv meniaceho sa počasia na prírodu a život ľudí na jednoduchých príkladoch.
Uplatňovať šetrný vzťah k prírodným zdrojom a životnému prostrediu vo svojom okolí.	Uviesť aspoň jednu možnosť šetrenia prírodných zdrojov a starostlivosti o životné prostredie vo svojom okolí.

5. cieľ: Uvedomiť si jedinečnosť a vzácnosť seba samého a druhých

Žiak vie/dokáže:

Výkonový štandard	Minimálny učebný výstup
Opísať vlastnú jedinečnosť a jedinečnosť druhých.	Vymenovať svoje jedinečné vlastnosti a jedinečné vlastnosti druhých.
Pomenovať roly, ktoré zastáva v rodine, triede, kamarátskych skupinách.	Za pomoci učiteľa pomenovať roly, ktoré zastáva v rodine a medzi kamarátmi.
Pomenovať, čo ho spája s ostatnými.	Pomenovať, čo ho spája s ostatnými.
Preukázať citlivosť voči rôznym potrebám ľudí v blízkom okolí (k spolužiakom, kamarátom, susedom).	Preukázať citlivosť voči evidentným potrebám ľudí v blízkom okolí (k spolužiakom, ku kamarátom, k susedom).
Uviesť jednoduché príklady rozmanitosti v bezprostrednom okolí.	Uviesť jednoduché príklady rozmanitosti v bezprostrednom okolí.

6. cieľ: Komunikovať s ľuďmi vo svojom okolí ohľaduplným a primeraným spôsobom

Žiak vie/dokáže:

Výkonový štandard	Minimálny učebný výstup
Používať elementárne pravidlá slušnej komunikácie s druhými na vyjadrenie úcty a dobrého vzťahu.	Používať elementárne pravidlá slušnej komunikácie s druhými na vyjadrenie úcty a dobrého vzťahu.
Vyjadriť svoje myšlienky a pocity na primeranej úrovni.	Jednoducho vyjadriť svoje myšlienky a pocity.
Pomenovať a regulovať svoje emócie na elementárnej úrovni tak, aby ich prejavy boli bezpečné, rešpektujúce k dohodnutým pravidlám a podporné.	Pomenovať a regulovať svoje emócie na elementárnej úrovni tak, aby ich prejavy boli bezpečné, rešpektujúce k dohodnutým pravidlám.
Vypočuť si myšlienky a názory druhých, rešpektovať ich spôsob uvažovania.	Pokojne si vypočuť myšlienky a názory druhých.
Aktívne rozvíjať vzťahy v rodine a v komunite.	Vykonávať konkrétne činnosti zamerané na rozvíjanie vzťahov v rodine a v komunite.

7. cieľ: Identifikovať morálne dobro v konaní druhých a vo vlastnom konaní

Žiak vie/dokáže:

Výkonový štandard	Minimálny učebný výstup
Opísať svoje charakterové vlastnosti, záľuby, túžby a sny.	S podporou učiteľa opísať svoje charakterové vlastnosti, záľuby, túžby a sny.
Oceniť dobré vlastnosti a schopnosti druhých a akceptovať, že vlastnosti a schopnosti je možné rozvíjať.	Oceniť dobré vlastnosti a schopnosti druhých.
Vytvoriť predstavu o hrdinskom alebo morálnom vzore v konaní postáv rozličných príbehov.	Identifikovať hrdinský alebo morálny vzor medzi postavami v rozličných príbehoch.
Pomenovať príčiny a dôsledky ľudského správania, s ktorými sa stretáva a posúdiť ich etický rozmer.	Pomenovať príčiny a dôsledky ľudského správania na konkrétnych príkladoch, s ktorými sa stretáva.
Riadiť sa podľa priorít v rozličných druhoch hodnôt – čo je nevyhnutné, potrebné, užitočné, prospešné a príjemné.	Riadiť sa podľa priorít v rozličných druhoch hodnôt – čo je nevyhnutné, potrebné, užitočné, prospešné a príjemné.

8. cieľ: Chápať zmysel a význam pravidiel, práv a povinností vo svojom živote i v spolužití s inými

Žiak vie/dokáže:

Výkonový štandard	Minimálny učebný výstup
Spoluvytvárať a rešpektovať pravidlá platné v triede a škole.	Nasledovať pravidlá v triede a v škole.
Uplatňovať svoje práva a povinnosti v rôznych životných situáciách.	Uplatňovať svoje práva a povinnosti.
Vysvetliť, prečo ľudia vykonávajú rôzne povolania.	Uviesť príklady povolaní ľudí.
Posúdiť vlastné možnosti kúpy vybraného tovaru a služby.	Uviesť príklad kúpy tovaru.

9. cieľ: Vysvetliť, odkiaľ sa berú informácie, aké sú ich zdroje a rozumieť dôsledkom rôznych typov správ

Žiak vie/dokáže:

Výkonový štandard	Minimálny učebný výstup
Pomenovať rôzne zdroje informácií.	Pomenovať rôzne zdroje informácií.
Rozpoznať druhy a základnú úlohu médií.	Rozpoznať druhy médií.
Uviesť príklad nepravdivej správy.	Uviesť príklad klamstva.
Identifikovať, ktoré mediálne výstupy sú reklamou.	Identifikovať reklamu v médiu.

10. cieľ: Zapájať sa do prospešnej aktivity na úrovni triedy a školy

Žiak vie/dokáže:

Výkonový štandard	Minimálny učebný výstup
Podieľať sa na uskutočnení opatrenia na zlepšenie života v triede a škole.	Uviesť príklad zlepšenia života v triede.

Geografický komponent

1. Orientácia v okolí školy, v obci a jej blízkom okolí

Pojmy

Obsahový štandard	Minimálny učebný výstup
Miestna krajina, orientácia, poloha v priestore, prírodné a historické prvky, turistické značenie.	Okolie školy, obec, orientácia, poloha v priestore, významné miesta, turistické značenie.

Činnosti

Obsahový štandard	Minimálny učebný výstup
Určovanie orientačných bodov v okolí školy, vyhľadávanie vybraných objektov, vytváranie predstáv o priestorových vzťahoch v škole, v obci a jej okolí.	Pomenovanie orientačných bodov v okolí školy, určovanie významných objektov, vytváranie základných predstáv o priestorových vzťahoch v škole, v obci a jej okolí.

Určovanie relatívnej polohy vybraného objektu voči inému objektu (rovno, vpravo, vľavo, hore, dole, blízko, ďaleko, pred, za a i.) v teréne alebo na mape (v pláne) a navigácia na trase medzi nimi s využitím orientačných bodov.	Určovanie relatívnej polohy vybraného objektu voči inému objektu (rovno, vpravo, vľavo, hore, dole, blízko, ďaleko, pred, za a i.) v teréne a pohyb medzi nimi s využitím orientačných bodov.
Opis a zaznamenávanie cesty do školy alebo k inému objektu v obci a miestnej krajine.	Opis alebo jednoduchý náčrtok cesty do školy alebo k inému objektu v obci a v miestnej krajine.
Orientovanie sa podľa svetových strán v teréne.	
Využívanie turistického značenia pri plánovaní výletov a orientácii v teréne.	Spoznávanie významu turistického značenia pri pohybe v teréne.
Spoznávanie prírodných a historických prvkov obce a jej okolia podľa miestnych daností (napríklad park, les, chránený strom, prírodná rezervácia, potok, rieka, rybník, vrch, kostol, socha, fontána, brána, hrad), vrátane posúdenia ich stavu (udržiavaný, neudržiavaný, bezpečný, nebezpečný a i.).	Spoznávanie prírodných a historických prvkov obce a jej okolia podľa miestnych daností (napríklad park, les, chránený strom, prírodná rezervácia, potok, rieka, rybník, vrch, kostol, socha, fontána, brána, hrad).
Rozlišovanie pojmov podľa podmienok obce (napríklad dolina, údolie, vrch, pohorie, tiesňava, rovina, rieka, potok, jazero, rybník, breh, ostrov, les, pole, kameňolom, námestie, ulica).	Rozlišovanie základných pojmov podľa podmienok obce (napríklad dolina, údolie, vrch, pohorie, tiesňava, rovina, rieka, potok, jazero, rybník, breh, ostrov, les, pole..).
Hľadanie odpovedí na otázky o krajine mimo nášho zorného poľa – „Čo je za tým vrchom? Kam vedie táto cesta? Odkiaľ a kam tečie potok?“ a pod.	

2. Orientácia v pláne a na mape

Pojmy

Obsahový štandard	Minimálny učebný výstup
Plán, mapa, mapové znaky, legenda, grafická mierka, vzdialenosť, svetové strany, poloha na mape, letecká snímka, glóbus, svetadiely a oceány.	Plán, mapa, mapové znaky, legenda, svetové strany, poloha na mape, letecká snímka, glóbus, svetadiely a oceány.

Činnosti

Obsahový štandard	Minimálny učebný výstup
Vyjadrovanie žiackych predstáv o priestorovom rozmiestnení objektov v triede a v okolí školy z vertikálneho pohľadu (vtácej perspektívy) formou jednoduchých modelov alebo náčrtkov.	Vyjadrovanie žiackych predstáv o priestorovom rozmiestnení objektov v triede a v okolí školy z vertikálneho pohľadu (vtácej perspektívy) formou jednoduchých náčrtkov.
Tvorba jednoduchého orientačného plánu (mapového náčrtku) obce alebo jej časti na základe leteckej snímky.	
Orientácia plánu a orientácia v pláne.	
Určovanie svetových strán na mape.	
Nazeranie na krajinu v rôznej mierke od blízkeho k vzdialenému, od malého k veľkému.	
Odhadovanie skutočnej vzdialenosti medzi bodmi na mape pomocou grafickej mierky.	
Lokalizovanie svojho bydliska a školy na leteckej snímke a mape veľkej mierky.	Lokalizovanie svojho bydliska a školy na leteckej snímke a mape veľkej mierky za pomoci učiteľa.
Rozpoznávanie základných prvkov obsahu mapy a glóbusu (farby, tvary) pomocou legendy.	Spoznávanie základných prvkov obsahu mapy a glóbusu (farby, tvary) pomocou legendy.

Určovanie polohy obce na mape Slovenska a polohy Slovenska na mape Európy.	Určovanie polohy obce na mape Slovenska a polohy Slovenska na mape Európy za pomoci učiteľa.
Pomenovanie svetadielov a oceánov na glóbose na jednoduchej mape sveta.	Prečítanie názvov svetadielov a oceánov na glóbose, na jednoduchej mape sveta.

3. Procesy v miestnej krajine a ich vplyv na človeka a životné prostredie

Pojmy

Obsahový štandard	Minimálny učebný výstup
Prírodné a umelé prostredie, počasie, cestovanie, doprava, mesto a vidiek, spôsob života.	Prírodné a umelé prostredie, počasie, cestovanie, doprava, mesto a vidiek, spôsob života.

Činnosti

Obsahový štandard	Minimálny učebný výstup
Posudzovanie vplyvu rôzneho prostredia na človeka – prírodné a umelé, tiché a hlučné, upravené a neupravené, nové a staré, čisté a znečistené, jednotné a rôznorodé.	Posudzovanie vplyvu rôzneho prostredia na človeka na jednoduchých príkladoch – prírodné a umelé, tiché a hlučné, upravené a neupravené, nové a staré, čisté a znečistené, jednotné a rôznorodé.
Pozorovanie počasia a jeho vplyvu na prírodu a ľudí počas dňa a roka spojené s grafickým zaznamenávaním oblačnosti a jednoduchým zápisom nameraných hodnôt teploty vzduchu.	Pozorovanie počasia a jeho vplyvu na prírodu a ľudí počas dňa a roka.
Identifikovanie dôvodu (za prácou, vzdelaním, službami, oddychom, poznaním, priateľmi), cieľa (blízka obec, okresné mesto, krajské mesto, zahraničie) a pravidelnosti (denne, týždenne, mesačne, ročne) cestovania ľudí vo svojej rodine a v rodinách spolužiakov.	Identifikovanie dôvodu (za prácou, vzdelaním, službami, oddychom, poznaním, priateľmi), cieľa (blízka obec, okresné mesto, krajské mesto, zahraničie) a pravidelnosti (denne, týždenne, mesačne, ročne) cestovania ľudí vo svojej rodine a v rodinách spolužiakov.

Porovnávanie vhodnosti jednotlivých druhov dopravy v obci spojené s posúdením ich vplyvu na životné prostredie.	Identifikovanie jednotlivých druhov dopravy v obci.
Hľadanie rozdielov medzi mestom a vidieckou obcou na žiakom známych príkladoch.	Hľadanie základných rozdielov medzi mestom a vidieckou obcou na žiakom známych príkladoch.
Uvažovanie nad výhodami a nevýhodami bývania vo veľkom meste, malom meste, vidieckej obci alebo satelite.	Uvažovanie nad výhodami a nevýhodami bývania vo veľkom meste, v malom meste, vo vidieckej obci alebo v satelite.
Identifikovanie základných podobností a odlišností svojej obce (prírodné prostredie, architektúra, spôsob života) a vybranej obce zo zahraničia.	Identifikovanie základných podobností a odlišností svojej obce (prírodné prostredie, architektúra, spôsob života) a vybranej obce zo zahraničia pomocou jednoduchého obrazového materiálu.

Dejepisný komponent

1. Orientácia v čase

Pojmy

Obsahový štandard	Minimálny učebný výstup
Časová postupnosť, plánovanie času, meranie času, kalendár.	Časová postupnosť, plánovanie času, meranie času, kalendár.

Činnosti

Obsahový štandard	Minimálny učebný výstup
Určovanie vzájomných vzťahov (pred/po) medzi susednými a nesusednými dňami a mesiacmi, opakujúci sa cyklus s vytváraním celkov (deň, týždeň, mesiac, rok).	Určovanie vzájomných vzťahov (pred/po) medzi susednými dňami a mesiacmi, rozlišovanie dní v týždni a mesiacov v roku.
Zoraďovanie postupnosti udalostí (skôr, neskôr, nedávno, dávno, dnes, včera, predvčerom, zajtra, pozajtra...).	Zoraďovanie postupnosti udalostí (skôr, neskôr, nedávno, dávno, dnes, včera, predvčerom, zajtra, pozajtra...).

Tvorba vlastného kalendára jedného mesiaca podľa aktuálneho roka, porovnanie radenia dní v mesiaci aktuálneho a minulého roka.	
Personalizácia cieľov, vytváranie priorít a ich zdôvodnenie, odlíšenie činností podľa osobnej dôležitosti (povinností, užitočných a oddychových aktivít).	Rozlišovanie činností podľa osobnej dôležitosti (povinností, užitočných a oddychových aktivít) a ich časové zaradenie počas dňa.
Tvorba časového harmonogramu dňa a týždňa.	Tvorba jednoduchého časového harmonogramu dňa a týždňa.
Porovnanie a zdôvodnenie používania rôznych spôsobov merania času (rytmus dňa, prírody, konvenčné merače).	
Určovanie času na hodinách.	Určovanie času na digitálnych hodinách.

2. Pozorovanie zmien v čase

Pojmy

Obsahový štandard	Minimálny učebný výstup
Rodostrom, vzájomné rodinné vzťahy, povesť, pamiatky.	Rodostrom, vzájomné rodinné vzťahy, povesť, pamiatky.

Činnosti

Obsahový štandard	Minimálny učebný výstup
Určovanie základných vzťahov medzi členmi rodiny z pozície žiaka aj z pozície iného člena.	Určovanie základných vzťahov medzi členmi rodiny z pozície žiaka.
Zostavovanie trojgeneračného rodostromu ako vizualizácie rodinných vzťahov.	Zostavovanie jednoduchého rodostromu ako vizualizácie rodinných vzťahov.
Prerozprávanie alebo stvárnenie príbehu (povešť, legenda) spojeného s obcou alebo jej okolím.	Stručné prerozprávanie alebo stvárnenie aspoň časti príbehu (povešť, legenda) spojeného s obcou alebo jej okolím.
Pozorovanie zmien v čase na príklade ľudí, krajiny, budov a artefaktov.	Pozorovanie zmien v čase na príklade ľudí, krajiny, budov a artefaktov.

Porovnávanie spôsobu života ľudí v súčasnosti a minulosti (škola, hračky, práca a zamestnania, odev, obchod) na základe informácií získaných z rôznych prameňov.	Porovnávanie spôsobu života ľudí v súčasnosti a v minulosti (škola, hračky, práca a zamestnania, odev, obchod) na základe informácií získaných z rôznych prameňov.
Pátranie po najstarších pamiatkach v obci, miestach pamäti (najstarší hrob na cintoríne, artefakty v rodine, historické budovy, pamätníky, staré stromy a pod.).	Spoznávanie najstarších pamiatok a miest pamäti v obci (najstarší hrob na cintoríne, artefakty v rodine, historické budovy, pamätníky, staré stromy a pod.).

Občiansky komponent

1. Poznávanie pravidiel vo svojom živote

Pojmy

Obsahový štandard	Minimálny učebný výstup
Pravidlá, školský poriadok, férovosť.	Pravidlá, školský poriadok, férovosť.

Činnosti

Obsahový štandard	Minimálny učebný výstup
Spoznávanie zmyslu pravidiel pre život ľudí (na príklade pravidiel hry).	Zmysel pravidiel pri hre.
Opísanie pravidiel v rodine žiaka a poukázanie na ich význam.	Opísanie pravidiel v triede a v rodine.
Spoločná tvorba pravidiel života v triede, počas vyučovania i mimo neho, a zaviazanie sa dodržiavať ich (fair play).	
Zdôvodňovanie konkrétnych pravidiel v školskom poriadku alebo v obci.	

2. Život obce a vzťahy v komunite

Pojmy

Obsahový štandard	Minimálny učebný výstup
Obec, inštitúcie, komunita, súkromný a verejný priestor, symboly, sviatky, tradície, rozmanitosť.	Sviatky, tradície.

Činnosti

Obsahový štandard	Minimálny učebný výstup
Identifikovanie významných inštitúcií a služieb v obci s posúdením ich funkcie pre život komunity podľa podmienok obce (napríklad obecný úrad, obchody, služby, kostol, pošta, policajná a hasičská stanica, lekáreň, ambulancia, železničná a autobusová stanica alebo zastávka, kultúrne a komunitné centrum, zberný dvor, útulok pre zvieratá, čistiareň odpadových vôd, výrobný podnik, poľnohospodárske družstvo).	Identifikovanie významných miest v obci pre občana.
Rozlišovanie súkromného a verejného priestoru na konkrétnych príkladoch v obci a jej okolí.	Správanie sa vo verejnom priestore.
Zhodnotenie využitia a udržiavania verejných priestorov na príklade žiakom známeho verejného priestoru.	
Identifikovanie miest náboženského charakteru v obci a ich významu pre spoločenstvo veriacich.	
Identifikovanie významných kultúrnych a športových podujatí v obci a jej okolí.	Uvedenie príkladu udalosti v obci.

Rozpoznávanie príkladov používania identifikačných znakov, symbolov a vlajok (štátne a obecné symboly, symboly EÚ, logá).	Rozpoznávanie základných symbolov a znakov.
Oboznamovanie sa s pôvodom a rôznymi spôsobmi slávania sviatkov a dodržiavania tradícií vo svojej rodine, v rodine priateľov, spolužiakov, v obci, cirkvi a spoločnosti.	Opis slávania miestneho sviatku.
Spoznávanie rozmanitosti kultúrnych prejavov a preukazovanie citlivosti voči druhým v bezprostrednom okolí (triede, škole, susedstve, obci).	

3. Zodpovedné hospodárenie

Pojmy

Obsahový štandard	Minimálny učebný výstup
Povolania, tovary a služby, cena, peniaze, šetrenie.	Povolania, tovar, peniaze.

Činnosti

Obsahový štandard	Minimálny učebný výstup
Oboznamovanie sa s deľbou práce na konkrétnych príkladoch v komunite a v obci.	
Spoznávanie rôznych povolaní so základným opisom ich pracovnej náplne.	Povolania v obci.
Rozlíšenie ponuky tovarov a služieb v najbližšom okolí.	Rozlíšenie ponuky tovarov a služieb v najbližšom okolí.
Odhad, zistenie a porovnanie cien vybraných tovarov a služieb.	Zisťovanie cien základných tovarov.
Diskutovanie o potrebe starostlivosti o svoje, o zverené či zdieľané veci a statky.	

Osvojovanie si návykov smerujúcich k šetrnému zaobchádzaniu so svojimi zdrojmi, prírodnými zdrojmi a životným prostredím (predchádzanie vzniku odpadu a jeho separovanie, šetrenie spotreby vody a elektrickej energie.	
---	--

4. Základy aktívneho občianstva

Pojmy

Obsahový štandard	Minimálny učebný výstup
Aktívny obyvateľ obce, spolupráca, pomoc, dobročinnosť.	Spôsoby nožnej spolupráce.

Činnosti

Obsahový štandard	Minimálny učebný výstup
Identifikovanie činností, ktoré zlepšujú kvalitu prostredia a zdravie ľudí v obci a činností, ktoré sú pre prostredie a zdravie ľudí škodlivé.	
Skúmanie vybraného problému v obci a jej okolí, ktorý je spôsobený nevhodnou činnosťou človeka (napr. nevhodné zaobchádzanie so zvieratami, vandalizmus, znečistenie verejných priestorov, nelegálna skládka, spaľovanie odpadu, parkovanie na chodníkoch, vizuálny smog).	
Realizácia jednoduchého prieskumu s cieľom identifikovať možnosti zlepšenia života a prostredia v triede, škole, obci a jej blízkom okolí.	

Identifikovanie konkrétnych potrieb solidarity v škole a okolí alebo doma a okolí (napr. vo vzťahu k novým spolužiakom z iných oblastí a krajín, k ľuďom so špeciálnymi a inými potrebami a znevýhodnením, k starším a chorým osobám).	
Riešenie modelových situácií (napr. koho a ako požiadať o pomoc, tiesňové linky).	Riešenie modelových situácií.

5. Základy práce s mediálnym obsahom

Pojmy

Obsahový štandard	Minimálny učebný výstup
Zdroje informácií, médiá, reklama.	Reklama.

Činnosti

Obsahový štandard	Minimálny učebný výstup
Identifikovanie spôsobov vzniku a rôznych podôb šírenia informácií.	
Rozlišovanie fikcie a reality, zdrojov informácií (kniha, správy, youtube, televízia, rozprávka).	
Identifikovanie druhov médií a dôvody ich využívania (zdroj informácií a zábavy).	Identifikovanie druhov médií a dôvody ich využívania (zdroj informácií a zábavy).
Navrhovanie zásad veku primeraného využívania rôznych médií a neubližujúceho správania v online priestore voči iným.	
Odlíšenie pravdivej a nepravdivej (zavádzajúcej) informácie a pomenovanie jej dôsledkov na konkrétnych príkladoch.	Uvedomovanie si dôsledkov klamstva.
Pomenovanie vplyvu reklamy na naše túžby a správanie.	

Eticko-osobnostný komponent

Komponent človek zahŕňa predovšetkým hodnotové, morálno-výchovné a etické súčasti školskej výchovy a vzdelávania. Sú určené pre všetkých žiakov, realizujú sa naprieč témami celej vzdelávacej oblasti, no v rámci vyučovania etickej výchovy (ETV) sa prehĺbujú a rozvíjajú špecifickým spôsobom. V rámci vyučovania etickej výchovy (ETV) sa okrem všetkých činností komponentu človek realizujú aj rozširujúce činnosti špecifické pre vyučovanie ETV, ktoré sú takto v dokumente aj vyznačené.

1. Vyjadrovanie zdvorilosti ako znaku úcty

Pojmy

Obsahový štandard	Minimálny učebný výstup
Slušnosť, úcta, pozdrav, prosba, poďakovanie, ospravedlnenie, kladenie otázok, súhlas a nesúhlas, počúvanie.	Slušnosť, úcta, pozdrav, prosba, poďakovanie, ospravedlnenie, kladenie otázok, súhlas a nesúhlas, počúvanie.

Činnosti

Obsahový štandard	Minimálny učebný výstup
Používanie pravidiel slušnej a rešpektujúcej komunikácie s druhými na vyjadrenie úcty a dobrého vzťahu (pozdrav, oslovenie, úsmev, odzdravenie).	Používanie pravidiel slušnej komunikácie s druhými na vyjadrenie úcty a dobrého vzťahu (pozdrav, oslovenie, úsmev, odzdravenie).
Aktívne používanie prejavov zdvorilosti (prosím, ďakujem, prepáč) a uvedomovanie si ich dôsledkov.	Aktívne používanie prejavov zdvorilosti (prosím, ďakujem, prepáč) a uvedomovanie si ich dôsledkov.

Činnosti špecifické pre vyučovanie ETV

Obsahový štandard	Minimálny učebný výstup
Vyjadrovanie a rešpektovanie súhlasu a nesúhlasu v rôznych situáciách.	Vyjadrovanie a rešpektovanie súhlasu a nesúhlasu v rôznych situáciách.
Prejavovanie záujmu o druhého, kladenie otázok a aktívne počúvanie.	Prejavovanie ochoty rozprávať sa s druhým, počúvať ² ho a klásť mu otázky.

2. Sebapoznávanie

Pojmy

Obsahový štandard	Minimálny učebný výstup
Túžby, sny, osobné plány, vlastnosti, možnosti rozvíjania.	Túžby, sny, osobné plány, vlastnosti, možnosti rozvíjania.

Činnosti

Obsahový štandard	Minimálny učebný výstup
Určovanie a opis svojich dobrých charakterových vlastností a možností.	Za pomoci učiteľa určovanie a opis svojich dobrých charakterových vlastností a možností uplatňovania v budúcom konaní.
Posudzovanie možností rozvíjania a využitia svojich schopností a dobrých vlastností v budúcom konaní.	

Činnosti špecifické pre vyučovanie ETV

Obsahový štandard	Minimálny učebný výstup
Rozprávanie o vlastných záľubách a o tom, ako pomáhajú v živote a vo vzťahoch s druhými.	Rozprávanie o vlastných záľubách a o tom, ako pomáhajú v živote a vo vzťahoch s druhými.
Tvorivé vyjadrovanie želaní a túžob a plánu na ich realizáciu.	Vyjadrovanie želaní, túžob a budúcich plánov.

3. Vnímanie jedinečnosti v každom človeku

Pojmy

Obsahový štandard	Minimálny učebný výstup
Vzácnosť druhého, kamarátstvo, spolužitie a spolupráca, obdarovanie, ocenenie, rozlišovanie dobrého a zlého konania, pomoc a dobročinnosť.	Vzácnosť druhého, kamarátstvo, spolužitie a spolupráca, obdarovanie, ocenenie, rozlišovanie dobrého a zlého konania, pomoc a dobročinnosť.

Činnosti

Obsahový štandard	Minimálny učebný výstup
Identifikovanie jedinečných a zaujímavých črt druhého človeka.	Za pomoci učiteľa identifikovanie jedinečných a zaujímavých črt druhého človeka.
Uvedomovanie si, že v každom človeku je niečo cenné a vzácne, hoci sa odlišujeme povahou aj vzhľadom.	Uvedomovanie si, že v každom človeku je niečo cenné a vzácne, hoci sa odlišujeme povahou aj vzhľadom.

Činnosti špecifické pre vyučovanie ETV

Obsahový štandard	Minimálny učebný výstup
Vnímanie kamarátstva ako dobrého modelu komunikácie, vzťahov, spolužitia a spolupráce.	Vnímanie kamarátstva ako dobrého modelu komunikácie, vzťahov, spolužitia a spolupráce.
Tvorivé obdarovávanie a oceňovanie druhého, druhých.	Vykonávanie konkrétnych skutkov na obdarovanie a oceňovanie druhého, druhých.
Rozlišovanie a chápanie dôsledkov dobrého (napomáhajúceho) a zlého (ubližujúceho) správania.	Identifikovanie dôsledkov dobrého (napomáhajúceho) a zlého (ubližujúceho) správania na konkrétnych príkladoch.

4. Spoznávanie a vyjadrovanie emócií**Pojmy**

Obsahový štandard	Minimálny učebný výstup
Emócie (nadšenie, radosť, hrdosť, súcit, dôvera, rozrušenie, strach, hnev, prekvapenie a i.), vyjadrenie citov, reakcie, zvládanie emócií, emócie vo vzťahoch.	Emócie (nadšenie, radosť, hrdosť, súcit, dôvera, rozrušenie, strach, hnev, prekvapenie a i.), vyjadrenie citov, reakcie, zvládanie emócií, emócie vo vzťahoch.

Činnosti

Obsahový štandard	Minimálny učebný výstup
Rozlišovanie emócií, ich prejavov a dopadov ich vyjadrenia na seba a druhých.	Rozlišovanie základných emócií, ich prejavov a dopadov ich vyjadrenia na seba a druhých.
Vyjadrovanie citov a prežívania v rozličných situáciách.	Jednoduché vyjadrovanie citov a prežívania v konkrétnych situáciách.
Vnímanie potrieb druhých/iných.	Vnímanie evidentných potrieb druhých/iných.

Činnosti špecifické pre vyučovanie ETV

Obsahový štandard	Minimálny učebný výstup
Posilňovanie pozitívneho sebaobrazu.	Posilňovanie pozitívneho sebaobrazu za pomoci učiteľa.
Modelovanie reakcií na rozlične vyjadrené emócie nadšenia, šťastia, hnevu, znechutenia a i.	Modelovanie reakcií na rozlične vyjadrené emócie nadšenia, šťastia, hnevu, znechutenia a i.
Zvládanie prejavov vlastných emócií tak, aby boli autentické a zároveň neranili druhých.	Zvládanie prejavov vlastných emócií tak, aby boli autentické a zároveň neranili druhých.

5. Konanie dobra – aj keď sa nikto nepozera**Pojmy**

Obsahový štandard	Minimálny učebný výstup
Čestnosť a pravdovravnosť, odvaha, hrdinstvo, dobré činy, dobré vlastnosti.	Čestnosť a pravdovravnosť, odvaha, hrdinstvo, dobré činy, dobré vlastnosti.

Činnosti

Obsahový štandard	Minimálny učebný výstup
Rozpoznávanie dôsledkov pravdovravnosti a klamstva na život.	Rozpoznávanie dôsledkov pravdovravnosti a klamstva na život v konkrétnych príkladoch.
Posilňovanie odvahy hovoriť pravdu aj napriek nepríjemným dôsledkom.	Posilňovanie odvahy hovoriť pravdu aj napriek nepríjemným dôsledkom.
Diskusia o vlastných vzoroch.	Diskusia o vlastných vzoroch.
Zoznamovanie sa s reálnymi alebo zobrazenými príbehmi prosociálnych a morálnych hrdinov.	Zoznamovanie sa s reálnymi alebo zobrazenými príbehmi prosociálnych a morálnych hrdinov.
Spoznávanie vybraných biblických a archetypálnych príbehov.	Spoznávanie vybraných biblických a archetypálnych príbehov.
Identifikovanie posolstva týchto príbehov a vzorov pre život človeka a spoločnosti.	Za pomoci učiteľa identifikovanie posolstva týchto príbehov a vzorov pre život.

Identifikovanie dobrých vlastností postáv z uvedených príbehov (dôvera, odvaha, dobrota a pod.).	Identifikovanie dobrých vlastností postáv z uvedených príbehov (dôvera, odvaha, dobrota a pod.).
--	--

Činnosti špecifické pre vyučovanie ETV

Obsahový štandard	Minimálny učebný výstup
Odlišovanie dobrých a zlých vlastností ľudí a ich konania na príkladoch postavy/postáv z bežných príbehov, alebo z dejín, literatúry, seriálov alebo filmov.	Odlišovanie dobrých a zlých vlastností ľudí a ich konania na príkladoch postavy/postáv z bežných príbehov alebo z dejín, literatúry, seriálov alebo filmov.
Identifikovanie morálnych prvkov v konaní vybraných postáv, medzi akými rozhodnutiami váhajú a k akým dôsledkom ich rozhodnutia vedú.	Identifikovanie dôsledkov rozhodnutí vybraných postáv v príbehu.
Diskutovanie o detských hrdinoch.	Diskutovanie o detských hrdinoch.
Posudzovanie situácií, v ktorých sa stretneme s klamstvom alebo nečestným správaním.	Jednoduché opísanie situácií, v ktorých sa stretneme s klamstvom alebo nečestným správaním.

6. Sebariadenie

Pojmy

Obsahový štandard	Minimálny učebný výstup
Túžby, potreby, sebaovládanie, rebríček hodnôt, osobné ciele, odolnosť.	Túžby, potreby, sebaovládanie, rebríček hodnôt, osobné ciele, odolnosť.

Činnosti

Obsahový štandard	Minimálny učebný výstup
Rozpoznávanie významu sebaovládania a sebariadenia – nie každú túžbu je dobré ihneď uspokojiť.	Porozumenie tomu, že nie každú túžbu je dobré ihneď uspokojiť.
Určovanie priorít v rozličných druhoch hodnôt – čo je nevyhnutné, potrebné, užitočné, prospešné a príjemné.	Určovanie priorít v rozličných druhoch hodnôt – čo je nevyhnutné, potrebné, užitočné, prospešné a príjemné.

Činnosti špecifické pre vyučovanie ETV

Obsahový štandard	Minimálny učebný výstup
Kultivovanie schopnosti odolávať lákavým ponukám, ak sa dostanú do sporu s dôležitejšími osobnými cieľmi.	Kultivovanie schopnosti odolávať lákavým ponukám, ak sa dostanú do sporu s dôležitejšími osobnými cieľmi.

7. Rozvíjanie vzťahov v rodine a v komunite**Pojmy**

Obsahový štandard	Minimálny učebný výstup
Domov, rodina, príbuzní a blízki, komunita, inšpiratívni ľudia.	Domov, rodina, príbuzní a blízki, komunita, inšpiratívni ľudia.

Činnosti

Obsahový štandard	Minimálny učebný výstup
Zamýšľanie sa nad hodnotou domova.	Zamýšľanie sa nad hodnotou domova.
Vnímanie domova ako miesta pre život a rozvíjanie vzťahov v rodine a komunite.	Vnímanie domova ako miesta pre život a rozvíjanie vzťahov v rodine a v komunite.
Preukazovanie vďačnosti rodičom, starým rodičom a blízkym osobám.	Preukazovanie vďačnosti rodičom, starým rodičom a blízkym osobám.
Identifikovanie a pomenovanie členov rodiny, ich rôzne roly, úlohy a zodpovednosti.	Identifikovanie a pomenovanie členov rodiny, ich rôzne roly, úlohy a zodpovednosti.

Činnosti špecifické pre vyučovanie ETV

Obsahový štandard	Minimálny učebný výstup
Oceňovanie hodnôt spojených s rodinou alebo blízkymi osobami (bezpečie, láska, zodpovednosť, rešpekt, prijatie).	Oceňovanie hodnôt spojených s rodinou alebo blízkymi osobami (bezpečie, láska, zodpovednosť, rešpekt, prijatie).
Poznávanie variability rodín a rôznych životných situácií detí.	
Identifikovanie inšpiratívnych ľudí v komunite a ich bližšie spoznávanie.	Identifikovanie inšpiratívnych ľudí v komunite.

Vzdelávacie štandardy vyučovacieho predmetu človek a spoločnosť pre 2. cyklus

Hlavným cieľom 2. cyklu je rozvíjať poznatky z oblasti geografických, historických a spoločenskovedných javov a procesov. Formujú sa základy aktívneho občianstva, žiaci sú vedení k uvedomeniu si práv, povinností a zároveň aj možností pozitívne ovplyvňovať svet vo svojom bezprostrednom okolí. Žiaci dokážu spolupracovať na riešení výziev a konfliktov. Rozvíjajú svoje schopnosti pracovať s mapou a inými zdrojmi informácií pri skúmaní prírodných a spoločenských pomerov Slovenska. Zároveň dokážu poznávať minulosť pomocou práce s jednoduchými historickými prameňmi.

1. cieľ: Rozvíjať poznanie z oblasti spoločenských, geografických a historických procesov a javov

Žiak vie/dokáže:

Výkonový štandard	Minimálny učebný výstup
Správne používať pojmy potrebné na skúmanie minulosti, geografických a spoločenskovedných javov a procesov.	Poznať základné pojmy potrebné na skúmanie minulosti, geografických a spoločenskovedných javov a procesov.
Poznať názvy a rozmiestnenie najdôležitejších geografických prvkov na mape Slovenska.	Pomenovať kľúčové geografické prvky Slovenska vyhľadáním ich názvov na mape.
Vymedziť polohu Slovenska voči susedným štátom a porovnať jeho rozlohu v rámci Európy.	Pomenovať susedné štáty Slovenska pomocou jednoduchej mapy, pomenovať kraj, okres a tradičný región, v ktorom sa nachádza škola.
Uviesť základnú charakteristiku obyvateľstva Slovenska z hľadiska počtu, rozmiestnenia, národnostného a náboženského zloženia.	Rozpoznať, že na Slovensku žijú rôzne národnosti.
Opísať význam jednotlivých hospodárskych činností na zabezpečenie ľudských potrieb.	Opísať význam základných hospodárskych činností na zabezpečenie ľudských potrieb (na jednoduchých príkladoch).
Identifikovať rozmanitosť prírody a obyvateľstva Zeme na vybraných príkladoch.	

Rozpoznať prírodné a kultúrno-historické pamiatky, ktoré sú dôležité z hľadiska národnej a regionálnej identity alebo sú významnými lokalitami cestovného ruchu na Slovensku.	Uviesť tri z najznámejších prírodných a kultúrno-historických pamiatok v regióne, na Slovensku a vo svete.
Identifikovať význam historických udalostí, osobností a miest pamäti vo svojom okolí.	Pomenovať aspoň jednu významnú historickú udalosť alebo osobnosť zo svojho okolia.
Charakterizovať vybrané príklady kultúr v minulosti.	

2. cieľ: Samostatne využívať základné metódy získavania, analýzy a interpretácie informácií

Žiak vie/dokáže:

Výkonový štandard	Minimálny učebný výstup
Klást' si základné bádateľské otázky (Čo to je?, Kde to je?, Aké to je?, Prečo to je?, Ako a kedy to vzniklo?, Aký to má vplyv? a i.) a hľadať na ne odpovede.	Klást' základné otázky (Čo to je?, Kde to je?, Aké to je?, Prečo to je?, Ako a kedy to vzniklo?, Aký to má vplyv? a i.) za účelom získať potrebné informácie.
Rozlíšiť a vyhodnotiť rôzne zdroje informácií.	Rozlíšiť základné zdroje informácií.
Získať informácie pre potreby vlastného bádania v detských encyklopédiách alebo na internete.	Vyhľadať jednoduchú informáciu v krátkom veku primeranom texte.
Porovnať a usporiadať skúmané javy, procesy a udalosti podľa určených kritérií.	Porovnať a usporiadať skúmané javy, procesy a udalosti podľa jednoduchých kritérií.
Interpretovať a vytvárať grafické zobrazenia vzťahov medzi procesmi alebo javmi (časová os, mapa mysle, graf, schéma, Vennov diagram a i.).	
Porovnať rôzne pohľady a názory na vybranú tému alebo problém.	
Dohodnúť sa v rámci skupiny na spoločnom riešení úlohy.	

Skontrolovať svoju hotovú prácu a ohodnotiť ju podľa vopred stanovených kritérií hodnotenia.	S pomocou spolužiaka alebo učiteľa skontrolovať svoju hotovú prácu.
Prezentovať svoje zistenia jasne a zrozumiteľne s využitím vhodných pojmov a pomocou vizuálneho spracovania.	Jednoducho prezentovať svoje zistenia s využitím aspoň základných pojmov za pomoci spolužiaka alebo učiteľa.
Interpretovať mapové znaky na rôznych druhoch máp pomocou legendy a použiť grafickú mierku.	Rozpoznať podľa farieb a mapových znakov pohoria, nížiny, rieky, vodné nádrže a sídla na mape (pomocou legendy) ² .
Opísať rozmiestnenie vybraných javov a procesov na geografickej a historickej mape.	
Naplánovať vychádzku alebo výlet pomocou turistickej mapy a orientovať sa podľa nej v teréne.	
Uskutočniť jednoduchý prieskum o názoroch na vybraný problém v komunite alebo obci.	Podieľať sa na jednoduchom prieskume o názoroch na vybraný problém v komunite alebo v obci.

3. cieľ: Porovnať zmeny života ľudskej spoločnosti v čase a priestore

Žiak vie/dokáže:

Výkonový štandard	Minimálny učebný výstup
Porovnať život v minulosti a súčasnosti na príkladoch z regiónu a Slovenska.	Porovnať život v minulosti a v súčasnosti na jednoduchých príkladoch z regiónu a Slovenska.
Sprítomniť vybranú historickú udalosť alebo postavu z minulosti Slovenska.	
Mapovať miesta pamäti v regióne a na Slovensku.	Uviesť aspoň dva príklady miest pamäti v regióne a na Slovensku.
Vysvetliť význam pamätných dní a štátnych sviatkov v kalendári.	Uviesť príklad štátneho sviatku na Slovensku.
Zdokumentovať príklady tradícií spojených s regiónom.	Pomenovať tradíciu spojenú s regiónom.

Interpretovať príbeh z minulosti (povešť, legenda, ľudová pieseň).	Pomenovať povesť alebo legendu zo svojho regiónu.
Rozlišovať blízku a dávnu minulosť, historické obdobia.	Zoradiť vybrané udalosti v časovej postupnosti na časovej osi.
Rozlišovať súvislosti, príčiny a dôsledky udalostí v dejinách.	
Ilustrovať príklady kultúrnych, umeleckých a náboženských prejavov človeka na konkrétnych príkladoch.	Uviesť príklady najstarších civilizácií.
Vysvetliť dôvody pohybu ľudí na príkladoch zo Slovenska a sveta.	Uviesť aspoň jednu príčinu pohybu ľudí na príklade zo Slovenska a zo sveta.

4. cieľ: Posúdiť vzájomné vzťahy medzi krajinou a činnosťou človeka na Slovensku, uviesť význam chránených území pri ochrane prírody a krajiny

Žiak vie/dokáže:

Výkonový štandard	Minimálny učebný výstup
Vysvetliť vzťah medzi prírodnými podmienkami, osídlením a spôsobom života ľudí v súčasnosti a minulosti.	Opísať vplyv prírodných podmienok na spôsob života ľudí na jednoduchom príklade.
Uviesť príklady, ako človek využíva a pretvára krajinu.	Uviesť spôsoby, ako človek využíva a pretvára krajinu (z vlastnej skúsenosti alebo s pomocou jednoduchých obrazových materiálov).
Interpretovať predpoveď počasia.	Uviesť, na čo slúži predpoveď počasia.
Opísať vznik pohorí a vybraných tvarov zemského povrchu vytvorených činnosťou vody, ľadovca a vetra.	Vysvetliť vlastnými slovami (pomocou ilustrácií), ako voda pretvára zemský povrch.
Vysvetliť význam územnej ochrany prírody na príkladoch chránených území na Slovensku.	Uviesť dôvody ochrany prírody a krajiny na Slovensku.

5. cieľ: Rozvíjať jedinečnosť seba samého, pomenovať základné zložky vlastnej identity a svoje sociálne roly, uplatňovať rešpektujúci prístup k druhým

Žiak vie/dokáže:

Výkonový štandard	Minimálny učebný výstup
Pomenovať prínos svojich jedinečných vlastností pre druhých (rovesnícka skupina, komunita).	Pomenovať prínos svojich jedinečných vlastností pre druhých (rovesnícka skupina, komunita).
Uplatniť rešpekt vo vzťahu k druhým a identifikovať stereotypy vo svojom hodnotení druhých.	Uplatniť rešpekt vo vzťahu k druhým a odhaliť, v čom je zaujatý pri hodnotení druhých.
Opísať sociálne roly, s ktorými sa stotožňuje a poznať sociálne roly, ktoré sa od neho očakávajú.	Opísať vlastnú sociálnu rolu a s ňou spojené očakávania.
Tvoriť a udržiavať pozitívne medziľudské vzťahy s ľuďmi v blízkom okolí, ktorí majú odlišné potreby (v škole – v lokálnej komunite).	Tvoriť a udržiavať pozitívne medziľudské vzťahy s ľuďmi v blízkom okolí (v škole – v lokálnej komunite).
Poznať lokálne a regionálne kultúrno-spoločenské reálie a históriu a ich význam pri budovaní vlastnej kultúrnej identity.	

6. cieľ: Komunikovať konštruktívne a s ohľadom na spolupatričnosť a spoluprácu žiakov

Žiak vie/dokáže:

Výkonový štandard	Minimálny učebný výstup
Viesť rešpektujúci, oceňujúci a konštruktívny dialóg s druhými.	Za podpory učiteľa viesť rešpektujúci, oceňujúci a konštruktívny dialóg s druhými.
Komunikovať s využitím jednoduchej, vecne správnej argumentácie.	Komunikovať s využitím jednoduchej, vecne správnej argumentácie.
Vyvodiť a uplatňovať zásady dobrej spolupráce.	Uplatňovať zásady dobrej spolupráce.
Uplatňovať empatiu a asertivitu pri vzťahoch s ľuďmi v okolí.	V konkrétnych prípadoch uplatňovať empatiu a asertivitu pri vzťahoch s ľuďmi v okolí.

Porozumieť, že na jednotlivé udalosti, javy, procesy a osoby môže existovať viacero pohľadov.	Porozumieť, že na jednotlivé udalosti, javy, procesy a osoby môže existovať viacero pohľadov.
---	---

7. cieľ: Poznať a zhodnocovať vlastné charakterové črty aj s ohľadom na druhých

Žiak vie/dokáže:

Výkonový štandard	Minimálny učebný výstup
Uvedomiť si vlastnú osobnosť ako dobrú šancu pre život.	Uvedomiť si vlastnú osobnosť ako dobrú šancu pre život.
Zhodnotiť svoje silné a slabé stránky s odstupom.	Zhodnotiť svoje silné a slabé stránky.
Vypracovať jednoduchý plán vlastného sebarozvoja.	Za pomoci dospelého vypracovať jednoduchý plán vlastného sebarozvoja.

8. cieľ: Chápať zmysel a význam pravidiel, povinností a uplatňovať práva ako člen komunity

Žiak vie/dokáže:

Výkonový štandard	Minimálny učebný výstup
Rozpoznať práva a povinnosti z perspektívy obyvateľa obce.	Rozpoznať práva a povinnosti obyvateľa obce.
Rešpektovať pravidlá platné v škole aj v obci a vyžadovať ich dodržiavanie.	Rešpektovať pravidlá v škole.
Vysvetliť úlohu úradov, inštitúcií, občianskych iniciatív v obci a jej okolí na konkrétnych príkladoch.	Na príklade uviesť činnosť vybraného úradu.
Zdôvodniť úlohu a význam fungovania zastupiteľskej demokracie na príklade žiackeho parlamentu a obecnej samosprávy.	
Analyzovať na jednoduchých príkladoch vzťah cien a vybraných komodít.	

9. cieľ: Rozlíšiť dôveryhodnosť zdrojov informácií a bezpečne sa správať v online prostredí

Žiak vie/dokáže:

Výkonový štandard	Minimálny učebný výstup
Rozlíšiť kvalitu informačných zdrojov a rôznych typov médií.	
Uviesť príklady dôveryhodných a nedôveryhodných zdrojov informácií.	
Poznať zásady správania sa v online prostredí aj vo vzťahu k iným.	Poznať zásady správania sa v online prostredí aj vo vzťahu k iným.
Pomenovať prínosy a riziká sociálnych sietí, audiovizuálnej produkcie a reklamy.	Uviesť prínosy a riziká sociálnych sietí.

10. cieľ: Aktívne sa angažovať v aktivitách na skvalitnenie fungovania školy a/alebo obce

Žiak vie/dokáže:

Výkonový štandard	Minimálny učebný výstup
V spolupráci s druhými navrhnuť a uskutočniť aktivitu na riešenie vybraného problému vo svojom okolí alebo aktivitu na pomoc druhým pre podporu solidarity a spoločného dobra.	

Geografický komponent**1. Využívanie mapy ako zdroja informácií**

Činnosti uvedené v téme Využívanie mapy ako zdroja informácií sa uskutočňujú v prepojení s činnosťami ostatných tém priebežne počas celého vzdelávacieho cyklu a je možné ich realizovať aj s využitím geoinformačných technológií.

Pojmy

Obsahový štandard	Minimálny učebný výstup
Mapové znaky, druhy máp, turistická mapa, grafická mierka, vrstevnice, nadmorská výška, digitálne mapy, GPS navigácia.	Mapové znaky, druhy máp, grafická mierka, digitálne mapy, GPS navigácia.

Činnosti

Obsahový štandard	Minimálny učebný výstup
Určovanie prvkov obsahu mapy – čítanie mapy.	Určovanie prvkov obsahu mapy – čítanie mapy ² .
Vyhľadávanie objektov, trás a osvojovanie si základov merania vzdialeností na mape.	Vyhľadávanie objektov, trás a osvojovanie si základov merania vzdialeností na mape pomocou grafickej mierky na jednoduchých príkladoch ² .
Rozpoznávanie druhov máp a príkladov ich využitia, osvojovanie si základov práce s nimi – všeobecnogeografická, topografická a tematická mapa (politická, turistická, dopravná).	Rozpoznávanie druhov máp a príkladov ich využitia – všeobecnogeografická a tematická mapa (politická, turistická, dopravná) ² .
Tvorba jednoduchej tematickej mapy (mapového náčrtku) s využitím bodových, líniových alebo plošných mapových znakov.	
Určovanie nadmorskej výšky a prevýšenia medzi vybranými bodmi na turistickej mape.	
Rozpoznávanie základných tvarov reliéfu (rovina, údolie, vrch, plošina) pomocou vrstevníc a kót.	

2. Poloha a rozloha Slovenska, poznávanie prírody našej vlasti

Pojmy

Obsahový štandard	Minimálny učebný výstup
Susedné štáty Slovenska, najznámejšie prírodné prvky na mape Slovenska, územná ochrana prírody, vegetačné stupne, meteorologické prvky, poveternostné javy, predpoveď počasia, podnebie, horotvorná činnosť, riečna a ľadovcová dolina, tiesňava, kaňon, prírodné pamiatky.	Susedné štáty Slovenska, najznámejšie prírodné prvky na mape Slovenska, územná ochrana prírody, vegetačné stupne, meteorologické prvky, poveternostné javy, predpoveď počasia, podnebie, horotvorná činnosť, riečna a ľadovcová dolina, tiesňava, kaňon, prírodné pamiatky.

Činnosti

Obsahový štandard	Minimálny učebný výstup
Opis polohy a porovnávanie rozlohy Slovenska (väčšie ako/menšie ako) voči susedným štátom a v rámci Európy.	Určenie polohy Slovenska v rámci Európy, jednoduché porovnávanie rozlohy Slovenska (väčšie ako/menšie ako) voči susedným štátom a v rámci Európy.
Určovanie polohy najvýznamnejších povrchových celkov, riek, vodných plôch a chránených území na mape Slovenska spojené s ich základnou charakteristikou.	Pomenúvanie najvýznamnejších povrchových celkov, riek, vodných plôch a chránených území na mape Slovenska.
Ako človek pretvára krajinu? Opis krajiny a spôsobov jej využívania na príkladoch rôznych typov krajín zo Slovenska – na základe práce s fotografiami a leteckými snímkami.	
Usporiadanie rastlinstva a živočíšstva podľa nadmorskej výšky pomocou nákresu.	Rozpoznávanie, že nadmorská výška ovplyvňuje podnebie a výskyt rastlinstva a živočíšstva.
Zdôvodnenie významu ochrany prírody a krajiny na vybraných príkladoch chránených území, osvojovanie si zásad správania sa a pohybu v prírode.	Spoznávanie významu ochrany prírody a krajiny na vybraných príkladoch chránených území, osvojovanie si zásad správania sa a pohybu v prírode.
Identifikovanie nebezpečných poveternostných javov vyskytujúcich sa na Slovensku.	Identifikovanie nebezpečných poveternostných javov vyskytujúcich sa na Slovensku.
Interpretovanie jednoduchkej grafickej, textovej alebo televíznej predpovede počasia.	Interpretovanie jednoduchkej grafickej alebo televíznej predpovede počasia.
Modelovanie vzniku pohorí na príkladoch vrásového a sopečného pohoria.	

Rozpoznávanie procesov vzniku vybraných tvarov zemského povrchu vytvorených činnosťou vody, ľadovca a vetra na konkrétnych príkladoch zo Slovenska a z iných častí Zeme.	Rozpoznávanie procesu vzniku doliny alebo kaňonu na konkrétnych príkladoch zo Slovenska alebo zo sveta.
Identifikovanie cenných a turisticky atraktívnych prírodných lokalít na Slovensku.	Spoznávanie cenných a turisticky atraktívnych prírodných lokalít na Slovensku.

3. Obyvateľstvo Slovenska a jeho činnosť v krajine

Pojmy

Obsahový štandard	Minimálny učebný výstup
Počet obyvateľov Slovenska, etnická a kultúrna rozmanitosť, administratívne členenie, hlavné mesto, krajské mestá, významné sídla, kultúrne pamiatky, pamiatky UNESCO, cestovný ruch.	Počet obyvateľov Slovenska, etnická a kultúrna rozmanitosť, administratívne členenie, hlavné mesto, krajské mestá, významné sídla, kultúrne pamiatky, pamiatky UNESCO, cestovný ruch.

Činnosti

Obsahový štandard	Minimálny učebný výstup
Porovnávanie počtu obyvateľov Slovenska s inými štátmi Európy (viac ako/menej ako).	Porovnávanie počtu obyvateľov Slovenska s inými štátmi Európy (viac ako/menej ako) pomocou jednoduchých stĺpcových grafov.
Spoznávanie, že Slovensko nie je domovom len pre Slovákov a že Slováci nežijú len na Slovensku.	Spoznávanie, že Slovensko nie je domovom len pre Slovákov a že Slováci nežijú len na Slovensku.
Zisťovanie dôvodov sťahovania ľudí (v rámci Slovenska, zo Slovenska a na Slovensko).	Zisťovanie dôvodov sťahovania ľudí (v rámci Slovenska, zo Slovenska a na Slovensko).
Členenie územia Slovenska na kraje, okresy a kultúrne (tradičné) regióny.	Členenie územia Slovenska na kraje, okresy a kultúrne (tradičné) regióny.
Určovanie polohy hlavného mesta, krajských miest a ďalších dôležitých sídiel na mape	Určovanie polohy hlavného mesta, krajských miest a ďalších dôležitých sídiel na mape

Slovenska spojené s opisom toho, čím sú známe alebo jedinečné.	Slovenska spojené s opisom toho, čím sú známe alebo jedinečné.
Identifikovanie hlavných hospodárskych činností na Slovensku a v regióne.	Identifikovanie hlavných hospodárskych činností na Slovensku a v regióne.
Odhaľovanie pôvodu vybraných tovarov bežnej spotreby, spôsobu ich výroby, dopravy k spotrebiteľom a zhodnocovania po využití.	Odhaľovanie pôvodu vybraných tovarov bežnej spotreby, spôsobu ich výroby, dopravy k spotrebiteľom a zhodnocovania po využití.
Spoznávanie najvýznamnejších kultúrno-historických pamiatok na Slovensku s dôrazom na pamiatky v regióne, v ktorom sídli škola.	Spoznávanie najvýznamnejších kultúrno-historických pamiatok na Slovensku s dôrazom na pamiatky v regióne, v ktorom sídli škola.
Vyhľadávanie zaujímavých turistických cieľov na Slovensku podľa osobných preferencií spojené s tvorbou jednoduchého plánu poznávacieho výletu.	Vyhľadávanie zaujímavých turistických cieľov na Slovensku podľa osobných preferencií s pomocou učiteľa alebo spolužiaka.

4. Poznávanie Zeme a jej rozmanitosti

Pojmy

Obsahový štandard	Minimálny učebný výstup
Všeobecnogeografická mapa sveta, politická mapa sveta, prírodná a kultúrna rozmanitosť.	Všeobecnogeografická mapa sveta, politická mapa sveta, prírodná a kultúrna rozmanitosť.

Činnosti

Obsahový štandard	Minimálny učebný výstup
Rozpoznávanie geografických útvarov ako sú ostrov, polostrov, súostrovie, more, záliv, prieliv, prieplav a ústie na obrázku, mape a glóbose.	Rozpoznávanie geografických útvarov ako sú ostrov, polostrov, súostrovie, more, záliv, prieliv, prieplav a ústie na obrázku, mape a glóbose.

Základná orientácia na mape sveta a glóbose spojená s vyhľadávaním a zaraďovaním významných objektov (napríklad štát, pohorie, rieka, mesto, pamiatka) k jednotlivým svetadielom.	Základná orientácia na mape sveta a glóbose spojená s vyhľadávaním a zaraďovaním významných objektov (napríklad štát, pohorie, rieka, mesto, pamiatka) k jednotlivým svetadielom.
Opis a porovnávanie vybraných riek sveta pomocou fotografií, satelitných snímok a mapy – činnosť rieky v rôznych častiach toku (erózia, prenos, ukladanie materiálu) a vplyv rieky na život človeka.	Opis a porovnávanie vybraných riek sveta pomocou fotografií, satelitných snímok a mapy – činnosť rieky v rôznych častiach toku (erózia, prenos, ukladanie materiálu) a vplyv rieky na život človeka.
Spoznávanie rozmanitosti sveta prostredníctvom najznámejších prírodných a kultúrno-historických pamiatok.	Spoznávanie rozmanitosti sveta prostredníctvom najznámejších prírodných a kultúrno-historických pamiatok.
Porovnávanie prírodných podmienok a spôsobu života na Slovensku a vo vybranom štáte Európy a sveta. (tematický deň)	Porovnávanie prírodných podmienok a spôsobu života na Slovensku a vo vybranom štáte Európy a sveta pomocou jednoduchých zdrojov informácií. (tematický deň)

Dejepisný komponent

1. Spôsoby určovania času a zaznamenávania a skúmania minulosti

Pojmy

Obsahový štandard	Minimálny učebný výstup
Časová os, storočie, tisícročie, letopočet, múzeum, archív, knižnica, galéria, skanzen, pomník, pamätník, pamätná tabuľa, socha, virtuálna expozícia, kultúrna a technická pamiatka, organizácia UNESCO, vybrané profesie súvisiace so skúmaním minulosti (archeológ, etnológ, archivár, muzeológ, historik), historické pramene – hmotné, ústne, písomné, primárne, sekundárne.	Časová os, storočie, tisícročie, letopočet, múzeum, archív, knižnica, galéria, skanzen, pomník, pamätník, pamätná tabuľa, socha, výstava, organizácia UNESCO, historické pramene – hmotné, ústne, písomné.

Činnosti

Obsahový štandard	Minimálny učebný výstup
Identifikovanie rôznych spôsobov určovania času (lineárny/historický a cyklický/prírodný).	Identifikovanie rôznych spôsobov určovania času (lineárny/historický a cyklický/prírodný).
Zoraďovanie udalostí na časovej osi, určovanie ich vzájomných vzťahov.	Zoraďovanie udalostí na časovej osi.
Tvorba časovej priamky z rodinnej histórie/z vybraného historického obdobia.	Tvorba časovej priamky z rodinnej histórie.
Identifikovanie spôsobov uchovávanía a pripomínania minulosti (udalostí, osobností).	Identifikovanie spôsobov uchovávanía a pripomínania minulosti (udalostí, osobností).
Skúmanie rôznorodých prameňov o minulosti.	Opis rôznorodých prameňov o minulosti.
Mapovanie miest pamäti v regióne a na Slovensku.	Opis miest pamäti v regióne a na Slovensku.
Zaznamenanie a vysvetlenie významu pamätných dní a štátnych sviatkov v kalendári.	
Návšteva pamäťovej inštitúcie – múzeum, archív, galéria a i. (tematický deň)	Návšteva pamäťovej inštitúcie – múzeum, archív, galéria a iné. (tematický deň)
Tematická sonda – život a dielo osobnosti z regionálnych dejín (príprava expozície, simulovanie práce vybranej profesie súvisiacej so skúmaním minulosti). (tematický deň)	
Tematická sonda z regionálnej histórie – ochrana kultúrneho a historického dedičstva; interpretácia povesti, legendy, ľudovej piesne. (tematický deň)	Tematická sonda z regionálnej histórie – ochrana kultúrneho a historického dedičstva; interpretácia povesti, legendy, ľudovej piesne. (tematický deň)

2. Počiatky ľudskej spoločnosti

Pojmy

Obsahový štandard	Minimálny učebný výstup
Zberač, lovec, migrácia – osídlenie sveta - mapa, najstaršie stopy človeka na svete (napr. Venuša, mohyla).	Zberač, lovec, migrácia – osídlenie sveta – mapa, najstaršie stopy človeka na svete (napr. Venuša, mohyla).

Činnosti

Obsahový štandard	Minimálny učebný výstup
Zaznamenávanie lokalít najstarších stôp života človeka – hmotné a archeologické pramene.	
Rozpoznávanie zmien v životných podmienkach pravekých ľudí v súvislosti s prvými objavmi a vynálezmi (ohneň, pästný klin, bronz, železo, koleso a i.).	Opis zmien v životných podmienkach pravekých ľudí v súvislosti s prvými objavmi a vynálezmi (ohneň, pästný klin, bronz, železo, koleso a i.).

3. Prvé civilizácie

Pojmy

Obsahový štandard	Minimálny učebný výstup
Počiatky poľnohospodárstva, mestské štáty, riečne civilizácie, rozvrstvenie spoločnosti, náboženské predstavy, vynález písma, staroveké poznanie a veda (matematika, architektúra, medicína, kultúra a umenie).	Počiatky poľnohospodárstva, mestské štáty, riečne civilizácie, rozvrstvenie spoločnosti, náboženské predstavy, vynález písma.

Činnosti

Obsahový štandard	Minimálny učebný výstup
Identifikovanie vplyvu prírodných faktorov a zdrojov na ľudské osídlenie a činnosť človeka v minulosti, vzťahu človeka a prírody, domestikácia.	Opis vplyvu prírodných faktorov a zdrojov na ľudské osídlenie a činnosť človeka v minulosti, vzťahu človeka a prírody, domestikácia.

Charakteristika vybranej starovekej civilizácie – vláda, každodenný život, náboženstvo, kultúra.	Opis vybranej starovekej civilizácie – vláda, každodenný život, náboženstvo, kultúra.
--	---

Občiansky komponent

1. Rozlišovanie pravidiel, práv a povinností

Pojmy

Obsahový štandard	Minimálny učebný výstup
Práva a povinnosti obyvateľa obce.	Práva a povinnosti obyvateľa obce.

Činnosti

Obsahový štandard	Minimálny učebný výstup
Zisťovanie, na čo mám ako obyvateľ obce nárok.	Zisťovanie, na čo mám ako obyvateľ obce nárok.
Poznávanie rôznych nariadení, daní a poplatkov, ich zdôvodnenie a dôsledky nedodržiavania (pálenie záhradného odpadu, nočný pokoj, parkovanie, poplatok za psa, nelegálne skládky odpadu a i.).	Uviesť príklad poplatku v obci.

2. Možnosti zlepšovania života vo svojom okolí a v obci

Pojmy

Obsahový štandard	Minimálny učebný výstup
Samosprávne riadenie, starosta, primátor, poslanec, miestny úrad, obecné zastupiteľstvo, voľby.	Samosprávne riadenie, starosta, primátor, poslanec, miestny úrad, obecné zastupiteľstvo, voľby.

Činnosti

Obsahový štandard	Minimálny učebný výstup
Diskusia o právach a povinnostiach v škole a v obci.	Diskusia o právach a povinnostiach v škole a v obci.
Monitorovanie činnosti triednej samosprávy a žiackeho parlamentu.	
Porovnávanie starostlivosti o obec so starostlivosťou o domácnosť.	
Poznávanie typov služieb, ktoré poskytuje obec.	Uviesť príklady služieb v obci.
Komunikovanie požiadavky z pozície žiaka vedeniu školy alebo z pozície občana na obecnom/mestskom úrade.	
Popis procesu volieb do zastupiteľských orgánov na lokálnej úrovni.	
Opis príkladov situácií, ktoré rieši obecné zastupiteľstvo.	Uviesť príklad problému v obci.
Riešenie susedských konfliktov na konkrétnych príkladoch.	Uviesť príklad problému medzi susedmi.

3. Zodpovedné hospodárenie**Pojmy**

Obsahový štandard	Minimálny učebný výstup
Platená práca, mzda, rodinný rozpočet, bankový účet, platobná karta.	Platená práca, mzda, rodinný rozpočet, bankový účet, platobná karta.

Činnosti

Obsahový štandard	Minimálny učebný výstup
Posúdenie rozdielu medzi prácou a inými činnosťami.	Identifikovanie rozdielov medzi prácou a zábavou.
Analyzovanie zdrojov odmeny za prácu – učiteľ/ka, mama, dôchodca, predavač/ka, výrobca zmrzliny.	
Získavanie prehľadu o rodinnom rozpočte, príjmy a výdavky na fiktívnom príklade.	Spoznávanie výdavkov domácnosti na jednoduchých príkladoch.
Porovnávanie cien vybraných tovarov na základe rôznych kritérií – veľkosť tovaru, rôzni výrobcovia a poskytovatelia, miesto výroby, vzácnosť, vplyv na životné prostredie.	

4. Základy aktívneho občianstva**Pojmy**

Obsahový štandard	Minimálny učebný výstup
Práva dieťaťa, analyzovanie a riešenie problému.	Práva dieťaťa.

Činnosti

Obsahový štandard	Minimálny učebný výstup
Diskutovanie o právach dieťaťa, ktoré sa dodržujú alebo porušujú v prostredí žiaka.	Spoznávanie porušovania práva dieťaťa na konkrétnych príkladoch.
Aktívne prejavovanie solidarity s deťmi, ktoré dlhodobo trpia nedodržiavaním ich práv.	
Analyzovanie vybraného problému na základe výsledkov žiackeho pozorovania alebo pomocou informácií získaných z jednoduchých informačných zdrojov či dotazníkového prieskumu. (tematický deň)	

Navrhnutie, realizácia a vyhodnotenie postupu pri riešení jednoduchého opatrenia, ktoré smeruje k zlepšeniu života v komunite a bezprostrednom okolí. (tematický deň)	
Vypracovanie spoločného vyhlásenia triedy zastupiteľstvu obce k aktuálnej téme.	Vypracovanie spoločného vyhlásenia triedy zastupiteľstvu obce k aktuálnej téme.

5. Mediálna gramotnosť

Pojmy

Obsahový štandard	Minimálny učebný výstup
Bezpečnosť v online prostredí, reklama, dôveryhodnosť informácií.	Bezpečnosť v online prostredí, reklama, dôveryhodnosť informácií.

Činnosti

Obsahový štandard	Minimálny učebný výstup
Rozpoznávanie prínosov a nebezpečenstva online sveta (hľadanie a sledovanie obsahu, chat, zasielanie údajov a i.). (tematický deň)	Rozpoznávanie nebezpečenstva online sveta. (tematický deň)
Posúdenie pravdivosti/zavádzania reklamy na vybranom príklade.	
Identifikovanie dôveryhodných a nedôveryhodných zdrojov informácií.	
Vytvorenie odporúčaní a osobných pravidiel bezpečného a etického správania sa v online prostredí a možnosti pomoci (pri vyhľadávaní obsahu, sledovaní obsahu, čítaní, zasielaní údajov, súkromie a intimita online a i.). (tematický deň)	Oboznamovanie sa so základmi správania sa v online prostredí. (tematický deň)

Eticko-osobnostný komponent

Komponent človek zahŕňa predovšetkým hodnotové, morálno-výchovné a etické súčasti školskej výchovy a vzdelávania. Sú určené pre všetkých žiakov, realizujú sa naprieč témami celej vzdelávacej oblasti, no v rámci vyučovania etickej výchovy (ETV) sa prehlbujú a rozvíjajú špecifickým spôsobom. V rámci vyučovania etickej výchovy (ETV) sa okrem všetkých činností komponentu človek realizujú aj rozširujúce činnosti špecifické pre vyučovanie ETV, ktoré sú takto v dokumente aj vyznačené.

1. Rozvíjanie silných stránok osobnosti

Pojmy

Obsahový štandard	Minimálny učebný výstup
Silné a slabé stránky osoby, charakter, sebarozvoj, život ako dar a príležitosť.	Silné a slabé stránky osoby, charakter, sebarozvoj, život ako dar a príležitosť.

Činnosti

Obsahový štandard	Minimálny učebný výstup
Porovnávanie vlastného pohľadu na svoje charakterové vlastnosti s pohľadom iných.	Porovnávanie vlastného pohľadu na svoje charakterové vlastnosti s pohľadom iných.
Diskutovanie o hodnote života a jeho výziev - teším sa, že žijem a mám šancu sa rozvíjať.	Diskutovanie o hodnote života a jeho výziev – teším sa, že žijem a mám šancu sa rozvíjať.

Činnosti špecifické pre vyučovanie ETV

Obsahový štandard	Minimálny učebný výstup
Hodnotenie svojich silných a slabých stránok a možností rozvíjať svoje schopnosti.	Hodnotenie svojich silných a slabých stránok a možností rozvíjať svoje schopnosti.
Vypracovanie jednoduchého plánu vlastného sebarozvoja aj s ohľadom na druhých. (tematický deň)	Vypracovanie jednoduchého plánu vlastného sebarozvoja s pomocou dospelého. (tematický deň)

2. Kvalita vzťahov a oceňovanie ľudí blízko nás

Pojmy

Obsahový štandard	Minimálny učebný výstup
Priateľstvo, láska, úcta, akceptovanie a oceňovanie druhých, vzťahy v skupine, vzory.	Priateľstvo, láska, úcta, akceptovanie a oceňovanie druhých, vzťahy v skupine, vzory.

Činnosti

Obsahový štandard	Minimálny učebný výstup
Rôzne spôsoby vyjadrenia priateľstva a lásky, vďačnosti, úcty a prijatia (rodičom, príbuzným, učiteľom, iným dospelým, spolužiakom, kamarátom, partnerom a pod.).	Rôzne spôsoby vyjadrenia priateľstva a lásky, vďačnosti, úcty a prijatia (rodičom, príbuzným, učiteľom, iným dospelým, spolužiakom, kamarátom, partnerom a pod.).
Identifikovanie obdivuhodných a inšpirujúcich vlastností na spolužiakovi a kamarátovi.	Za pomoci učiteľa identifikovanie obdivuhodných a inšpirujúcich vlastností na spolužiakovi a kamarátovi.
Oceňovanie druhého za to, kým je a čo robí.	
Akceptovanie druhých takých, akí sú – uplatňovanie ústretovosti a rešpektu vo vzťahoch s druhými.	Akceptovanie druhých takých, akí sú v konkrétnych situáciách.

3. Etická komunikácia

Pojmy

Obsahový štandard	Minimálny učebný výstup
Pravidlá komunikácie, argumentovanie, etický dialóg.	Pravidlá komunikácie, argumentovanie, etický dialóg.

Činnosti

Obsahový štandard	Minimálny učebný výstup
Komunikácia v triede a škole, vytvorenie pravidiel komunikácie.	Komunikácia v triede a v škole, vytvorenie pravidiel komunikácie spolu so spolužiakmi.
Vedenie zmysluplného rozhovoru.	Kladenie zmysluplných otázok a sústredené odpovedanie v rozhovore s druhým.

Činnosti špecifické pre vyučovanie ETV

Obsahový štandard	Minimálny učebný výstup
Rozlišovanie efektívnej a neefektívnej verbálnej a neverbálnej komunikácie (aktívne počúvanie, vyjadrovanie pocitov, priamy očný kontakt, porozumenie vs. nepočúvanie, neprejavovanie pocitov, odvracanie sa, manipulácia a i.) s ohľadom na pravdivosť a úprimnosť vyjadrovania.	Rozlišovanie efektívnej a neefektívnej komunikácie (aktívne počúvanie, vyjadrovanie pocitov, priamy očný kontakt, porozumenie vs. nepočúvanie, neprejavovanie pocitov, odvracanie sa, manipulácia a i.) s ohľadom na pravdivosť a úprimnosť vyjadrovania.
Aplikovanie pravidiel komunikácie s ohľadom na etické princípy v dialógu a diskusii.	Aplikovanie pravidiel komunikácie v dialógu a v diskusii.
Racionálne argumentovanie a zdôvodňovanie názorov v diskusii na základnej úrovni, „filozofovanie s deťmi“. (tematický deň)	Racionálne argumentovanie a zdôvodňovanie názorov v diskusii na základnej úrovni. (tematický deň)

4. Spolupatričnosť a spolupráca**Pojmy**

Obsahový štandard	Minimálny učebný výstup
Spolupráca, zásady spolupráce.	Spolupráca, zásady spolupráce.

Činnosti

Obsahový štandard	Minimálny učebný výstup
Reflektovanie zážitkov a odkrývanie hodnoty spolupráce a spolupatričnosti.	Odkrývanie hodnoty spolupráce a spolupatričnosti.

Činnosti špecifické pre vyučovanie ETV

Obsahový štandard	Minimálny učebný výstup
Vyvodzovanie zásad dobrej spolupráce v skupine a tréning ich využívania v praktických činnostiach. (tematický deň)	Tréning využívania zásad dobrej spolupráce v skupine v praktických činnostiach. (tematický deň)
Vyhodnotenie úspešnosti spolupráce pri práci v skupine, interpretovanie príčin a dôsledkov vydarenej alebo neúspešnej spolupráce. (tematický deň)	Jednoduché vyhodnotenie úspešnosti spolupráce pri práci v skupine. (tematický deň)

5. Sebauvedomovanie a sebaregulácia, uvedomovanie si potrieb iných

Pojmy

Obsahový štandard	Minimálny učebný výstup
Zorný uhol, empatia, asertivita, oprávnený nárok, zvládanie konfliktov.	Zorný uhol, empatia, asertivita, oprávnený nárok, zvládanie konfliktov.

Činnosti

Obsahový štandard	Minimálny učebný výstup
Vyjadrovanie empatie s druhým tak, aby cítil podporu a zažil skutočnú pomoc.	Porozumenie podstaty empatie, vyjadrovanie empatie s druhým.
Regulácia a pozitívne uplatňovanie svojich emócií v interakcii s druhými.	Regulácia a pozitívne uplatňovanie svojich emócií v interakcii s druhými.
Nácvik asertívnych postojov ako prevencie násilia, šikanovania, manipulácie a zneužívania.	Nácvik asertívnych postojov ako prevencie násilia, šikanovania, manipulácie a zneužívania.
Pomenovanie spôsobov, ako čeliť negatívnemu tlaku rovesníckych skupín.	Pomenovanie spôsobov, ako čeliť negatívnemu tlaku rovesníckych skupín.
Empatické postoje a neubližujúce správanie pri vzťahoch so zvieratami ako cítiacimi tvormi.	Empatické postoje a neubližujúce správanie pri vzťahoch so zvieratami ako cítiacimi tvormi.

Činnosti špecifické pre vyučovanie ETV

Obsahový štandard	Minimálny učebný výstup
Výmena zorného uhla a vnímanie konkrétnej situácie očami spolužiaka a vžiť sa do jeho prežívania.	
Nácvik schopnosti zadefinovať oprávnený nárok.	Nácvik schopnosti zadefinovať oprávnený nárok.
Zoznamovanie sa s technikami riešenia a zvládania konfliktov. (tematický deň)	Zoznamovanie sa so základnými technikami riešenia a zvládania konfliktov. (tematický deň)

6. Poznávanie náboženstiev na Slovensku

Pojmy

Obsahový štandard	Minimálny učebný výstup
Vierovyznanie, kresťanstvo a iné náboženstvá u nás, vzájomný rešpekt, náboženské sviatky.	Vierovyznanie, kresťanstvo a iné náboženstvá u nás, vzájomný rešpekt, náboženské sviatky.

Činnosti

Obsahový štandard	Minimálny učebný výstup
Oboznamovanie sa s vierovyznaniami na Slovensku a ich prejavmi vo verejnom priestore a kultúre.	Oboznamovanie sa s vierovyznaniami na Slovensku.
Uvedomovanie si významu pokojného a rešpektujúceho spolunažívania medzi ľuďmi s odlišnou vierou a bez vyznania.	Uvedomovanie si významu pokojného a rešpektujúceho spolunažívania medzi ľuďmi s odlišnou vierou a bez vyznania.
Odhaľovanie súvislostí sviatkov s vierovyznaniami na Slovensku.	Odhaľovanie súvislostí sviatkov s vierovyznaniami na Slovensku.

Vzdelávacie štandardy vyučovacieho predmetu človek a spoločnosť pre 3. cyklus

Hlavným cieľom 3. cyklu je porozumieť vybraným geografickým, historickým, kultúrnym, náboženským, hospodárskym a politickým špecifikám v rôznych častiach sveta. Žiaci rozvíjajú svoj pozitívny vzťah k demokratickej spoločnosti a k potrebe udržateľnosti života na Zemi. Aktívne sa zapájajú do riešenia aktuálnych výziev a problémov. Uvedomujú si vlastnú identitu v globalizovanom svete. Rešpektujú a prejavujú ohľaduplnosť voči iným ľuďom, kultúram a duchovným hodnotám. Žiaci kriticky pristupujú k zdrojom informácií a mediálnym obsahom. Disponujú rozvinutými spôsobilosťami získavať, vyhľadávať, analyzovať a interpretovať informácie v rôznej podobe.

Organizácia výučby vzdelávacej oblasti Človek a spoločnosť v 3. cykle

Vyučovanie vzdelávacej oblasti v 3. cykle sa realizuje v podobe samostatných predmetov (geografia, dejepis, občianska náuka, etická výchova), prípadne ako plne alebo čiastočne integrovaný predmet. Výkonové štandardy sú uvádzané pre všetky komponenty spoločne. Cieľom je posilniť vzájomné medzipredmetové vzťahy v rámci vzdelávacej oblasti. Obsahové štandardy sú formulované pre jednotlivé komponenty. Vzdelávacie štandardy eticko-osobnostného komponentu sa realizujú prioritne na predmete etická výchova, čiastočne však aj prierezovo, v rámci výučby iných predmetov vzdelávacej oblasti.

1. cieľ: Využívať znalosti o vybraných spoločenských, geografických a historických javoch a procesoch v širších súvislostiach a rôznych kontextoch

Žiak vie/dokáže:

Výkonový štandard	Minimálny učebný výstup
Disponovať geografickou, dejepisnou a spoločenskovednou terminológiou a osvojené pojmy používať v správne kontexte.	Disponovať základnou geografickou, dejepisnou a spoločenskovednou terminológiou.
Lokalizovať kľúčové geografické prvky na mape sveta, Európy a Slovenska.	Lokalizovať niekoľko najdôležitejších geografických prvkov na mape Slovenska, Európy a sveta.

Porovnať geografické špecifiká vybraných regiónov a štátov v Európe a vo svete.	Uviesť základné geografické rozdiely medzi kontrastnými regiónmi a štátmi v Európe a vo svete.
Zhodnotiť demografické javy a procesy vo svete, vybraných regiónoch a na Slovensku.	Porovnať (viac, menej) základné demografické údaje vo vybraných regiónoch a na Slovensku pomocou jednoduchých grafov a štatistických údajov v tabuľke.
Uviesť príčiny a dôsledky regionálnych rozdielov vo svete, v Európe a na Slovensku.	
Zhodnotiť geografické, spoločenské a historické aspekty európskej integrácie.	Pomenovať význam členstva v EÚ pre obyvateľov členských štátov na jednoduchých príkladoch.
Zaujať informovaný postoj k vybraným spoločenským javom, procesom, udalostiam alebo výzvam od lokálnej po globálnu úroveň.	
Orientovať sa v kľúčových historických obdobiach v priestore a čase.	Zaradiť najdôležitejšie historické obdobia do časovej postupnosti (pred, po)
Zovšeobecniť základné znaky historického obdobia a črty jeho umeleckého vyjadrenia.	
Vymedziť hlavné medzníky kľúčových historických procesov.	
Zaujať postoj k vybranému historickému javu, osobnosti a procesu významnému pre európsku kultúru a svetové dejiny.	
Opísať základné spoločné znaky, podobnosti a rozdiely medzi svetovými náboženstvami a kultúrami.	
Orientovať sa v sociálnej a politickej štruktúre spoločnosti.	
Vysvetliť základné ekonomické vzťahy medzi štátom a občanmi.	Uviesť niekoľko príkladov ekonomických vzťahov medzi štátom a občanmi.

Vysvetliť spôsoby, ako môže ako občan ovplyvňovať správu vecí verejných a politické rozhodnutia.	Uviesť spôsoby, ako môže ako občan ovplyvňovať správu vecí verejných a politické rozhodnutia.
--	---

2. cieľ: Vyberať, navrhnúť a uplatniť metódy a postupy získavania, analýzy a interpretácie informácií vedúce k riešeniu rôznych úloh, výziev a problémov

Žiak vie/dokáže:

Výkonový štandard	Minimálny učebný výstup
Vybrať vhodné zdroje informácií potrebné pri hľadaní odpovedí na otázky geografického, historického alebo spoločenskovedného charakteru a vyvodiť z nich správne závery.	
Rozlíšiť fakty, argumenty, názory a interpretácie; podstatné informácie od nepodstatných.	Rozlíšiť fakty a názory v jednoduchých zdrojoch informácií.
Klást si otázky relevantné pre poznávanie samého seba, vo vzťahu k druhým a okolitému svetu.	Klást si otázky relevantné pre poznávanie samého seba, vo vzťahu k druhým a okolitému svetu.
Preniesť údaje z jednej formy do druhej (napr. z tabuľky do grafu, zo schémy do textu a naopak).	
Sformulovať predpoklad a navrhnúť spôsoby alebo postupy jeho možného overenia.	
Argumentačne obhájiť pozíciu v diskusii na základe analyzovaných textových a iných zdrojov.	
Podieľať sa v rámci skupiny na návrhu a overení postupu riešenia úlohy.	Podieľať sa v rámci skupiny na návrhu a overení postupu riešenia úlohy.
Ohodnotiť svoju hotovú prácu a navrhnúť možnosti jej zlepšenia.	

Prezentovať výsledky svojej práce vo verbálnej, textovej a vizuálnej podobe s využitím správnej terminológie.	Prezentovať výsledky svojej práce v jednoduchej podobe.
Určiť geografickú polohu objektov na mape a použiť číselnú mierku.	Určiť relatívnu geografickú polohu vybraných objektov na mape (na pobreží, vo vnútrozemí, severne od, východne od...).
Použiť rôzne druhy máp ako zdroj informácií o geografických, spoločenských a historických javoch, procesoch a vzťahoch medzi nimi.	Použiť mapu na získanie základných informácií o krajine.
Orientovať sa v neznámom priestore pomocou mapy alebo GPS.	Orientovať sa v známom priestore pomocou mapy alebo GPS.
Vytvoriť tematickú mapu v papierovej alebo digitálnej podobe.	Vytvoriť jednoduchý mapový náčrtok s vyznačením vybraných prvkov.
Interpretovať spoločenské a historické javy alebo udalosti z rôznych perspektív.	
Zostaviť projektový zámer s prvkami podnikavosti a inovatívnosti.	
Realizovať jednoduchý geografický prieskum v miestnej krajine.	Zúčastniť sa na jednoduchom geografickom prieskume v miestnej krajine.

3. cieľ: Porozumieť významu a princípom spoločenských a historických javov a procesov

Žiak vie/dokáže:

Výkonový štandard	Minimálny učebný výstup
Zhodnotiť príčiny a dôsledky historických javov a procesov.	Opísať príčiny a dôsledky historických javov a procesov.
Zhodnotiť význam historického javu, osobnosti alebo procesu pre európsku kultúru a svetové dejiny.	Uviesť význam vybraného historického javu, osobnosti alebo procesu.
Charakterizovať príčiny (faktory) zániku ríše, kultúry, civilizácie na vybranom príklade.	Pomenovať základné znaky ríše, kultúry, civilizácie na vybranom príklade.
Zhodnotiť krátkodobé a dlhodobé dôsledky historického javu, procesu, osobnosti.	

Interpretovať dobové svedectvo alebo umelecké dielo z vybraného obdobia.	
Analyzovať význam a činitele ovplyvňujúce rozmiestnenie kľúčových hospodárskych činností v súčasnosti a v minulosti.	Opísať typ hospodárstva v minulosti na vybranom príklade.
Rozpoznať vplyv historických udalostí na každodenný život ľudí, uviesť príklady z každodenného života rôznych skupín, vrstiev obyvateľstva v konkrétnom historickom období.	Rozpoznať vplyv historických udalostí na každodenný život ľudí v konkrétnom historickom období (napr. svetové vojny).
Pochopiť úlohu svetových náboženstiev v spoločnosti a kultúre.	Opísať základné znaky svetových náboženstiev.
Rozpoznať hlavné idey reformných hnutí v Európe.	
Zhodnotiť procesy modernizácie spoločnosti na vybranom príklade.	Opísať proces modernizácie spoločnosti na vybranom príklade.
Porovnať formy revolúcií na vybraných príkladoch.	
Porozumieť a reflektovať etický rozmer v dejinách.	
Zhodnotiť príčiny a dôsledky migrácie.	Zhodnotiť príčiny a dôsledky migrácie na jednoduchom príklade.
Analyzovať zmeny v počte a rozmiestnení obyvateľstva na globálnej a regionálnej úrovni.	
Vysvetliť na vybraných príkladoch zmeny a prepojenosť v súčasnom svete vplyvom globalizácie.	Vysvetliť na jednoduchých príkladoch prepojenosť v súčasnom svete vplyvom globalizácie.

4. cieľ: Posúdiť vzájomnú previazanosť prírodných zložiek krajiny s činnosťou človeka na regionálnej a globálnej úrovni, poznať možnosti vedúce k udržateľnému spôsobu života na Zemi
 Žiak vie/dokáže:

Výkonový štandard	Minimálny učebný výstup
Opísať dôsledky tvaru a pohybov Zeme, sklonu zemskej osi na život na Zemi.	Opísať pohyby Zeme pomocou nákresu alebo animácie a ich vplyv na život na Zemi.
Zhodnotiť vplyv geologických procesov na formovanie povrchu Zeme.	
Určiť príčiny a dôsledky prírodných katastrof, oblasti ich výskytu a možnosti predchádzania ich vzniku alebo zmierňovania nimi spôsobených škôd.	Uviesť dôsledky prírodných katastrof na krajinu a spoločnosť na jednoduchých príkladoch.
Porovnať vplyv rôznych prírodných podmienok na život na Zemi.	Opísať vplyv prírodných podmienok na život v dvoch výrazne odlišných častiach Zeme.
Posúdiť vplyv klimatotvorných činiteľov na podnebie na Zemi, v Európe a na Slovensku.	Jednoducho opísať, ako sa mení podnebie vplyvom geografickej šírky a nadmorskej výšky.
Porovnať základné charakteristiky podnebných pásiem alebo podnebných oblastí.	
Vysvetliť vznik vegetačných pásiem a ich usporiadanie na Zemi, v Európe a na Slovensku.	
Vysvetliť, ako človek ovplyvňuje životné prostredie od lokálnej po globálnu úroveň.	Vysvetliť na jednoduchých príkladoch, ako človek mení životné prostredie.
Identifikovať prejavy a dôsledky klimatickej zmeny v rôznych častiach Zeme.	Uviesť konkrétne prejavy klimatickej zmeny na Slovensku alebo vo svete.
Uviesť možnosti vedúce k udržateľnejšiemu spôsobu života.	Pomenovať možnosti vedúce k udržateľnejšiemu spôsobu života na Zemi.

5. cieľ: Rozpoznať osobnostné, sociálne, kultúrne stránky svojej identity a rešpektovať pozitívne prvky rozmanitosti ľudí a skupín v blízkom aj širšom okolí.

Žiak vie/dokáže:

Výkonový štandard	Minimálny učebný výstup
Posúdiť vplyv rôznych faktorov na správanie, rozhodovanie a formovanie názorov a postojov človeka.	Pomenovať rôzne faktory, ktoré majú vplyv na správanie, rozhodovanie a formovanie názorov a postojov človeka.
Pomenovať dôležité faktory, ktoré utvárajú identitu a osobnú integritu človeka vo vzťahu k témam intimity, sexuality a sexuálneho správania a rodičovstva.	Pomenovať dôležité faktory v živote človeka, súvisiace s témami intimity, sexuality a sexuálneho správania a rodičovstva.
Identifikovať rôzne skupiny a komunity, do ktorých patrí, chcem patriť, môžem patriť.	
Uplatňovať prosociálnosť ako integrujúcu zložku vlastnej identity.	Uplatňovať prosociálnosť ako integrujúcu zložku vlastnej identity.
Rešpektovať druhých bez ohľadu na sociálne a ekonomické zázemie, zdravotný stav, etnickú, kultúrnu, náboženskú príslušnosť, pôvod, svetonázor, vek, pohlavie alebo sebavnímanie.	Rešpektovať druhých bez ohľadu na sociálne a ekonomické zázemie, zdravotný stav, etnickú, kultúrnu, náboženskú príslušnosť, pôvod, svetonázor, vek, pohlavie alebo sebavnímanie.
Opísať základné spoločné znaky, podobnosti a rozdiely medzi svetovými náboženstvami a kultúrami a porozumieť vplyvu náboženstiev pre kultúrne systémy v ľudských spoločnostiach a každodenný život.	Opísať základné spoločné znaky, podobnosti a rozdiely medzi svetovými náboženstvami a kultúrami.
Identifikovať rôzne zdroje vlastnej kultúrnej identity od lokálnej po globálnu.	Identifikovať rôzne znaky vlastnej kultúrnej identity od lokálnej po globálnu.
Utvárať zdravú formu patriotizmu a úctu k národu.	Utvárať zdravú formu patriotizmu a úctu k národu.

6. cieľ: Komunikovať konštruktívne s ohľadom na perspektívu iných ľudí a na prehĺbovanie osobných vzťahov

Žiak vie/dokáže:

Výkonový štandard	Minimálny učebný výstup
Prakticky využívať spoločenské a komunikačné návyky.	Prakticky využívať spoločenské a komunikačné návyky.
Zaujať informovaný postoj k vybraným spoločenským javom, procesom, udalostiam a výzvam od lokálnej po globálnu úroveň.	Zaujať základný informovaný postoj k vybraným spoločenským javom, procesom, udalostiam a výzvam.
Slobodne prijať jednoduché záväzky v skupine a splniť ich.	Slobodne prijať jednoduché záväzky v skupine a splniť ich.
Rozlíšiť rôzne typy správania k druhým a zvoliť si to, ktoré je spravodlivé a prosociálne.	Rozlíšiť rôzne typy správania k druhým a zvoliť si to, ktoré je spravodlivé a prosociálne.
Vytvárať slobodné a zodpovedné priateľské vzťahy.	Vytvárať slobodné a zodpovedné priateľské vzťahy.
Využívať zásady empatického a súčasne asertívneho správania v spoločenských vzťahoch.	Využívať zásady empatického a súčasne asertívneho správania v spoločenských vzťahoch.
Vnímať rôzne perspektívy a dôvody, ktoré formujú názory a postoje iných ľudí.	Vnímať a oceňovať rôzne perspektívy, názory a postoje iných ľudí.

7. cieľ: Uplatňovať vnútorné motivácie na konanie dobra

Žiak vie/dokáže:

Výkonový štandard	Minimálny učebný výstup
Rešpektovať život človeka ako najvyššiu hodnotu.	Rešpektovať život človeka ako najvyššiu hodnotu.
Identifikovať podmienky a faktory pôsobiace na rozvoj človeka.	
Chrániť život vo všetkých jeho formách.	Chrániť život vo všetkých jeho formách.
Analyzovať a vyhodnotiť morálne dilematickú situáciu.	Za pomoci dôveryhodnej osoby analyzovať a vyhodnotiť morálne dilematickú situáciu.

Identifikovať cnosti v konaní reálnych alebo zobrazených postáv.	Identifikovať cnosti v konaní reálnych alebo zobrazených postáv.
Rozlíšiť kvalitu priateľstva a rozhodovať sa pre cnostné priateľstvá.	Rozlíšiť kvalitu priateľstva a rozhodovať sa pre cnostné priateľstvá.
Odlíšiť morálne dobré konanie od čisto užitočného alebo príjemného.	Odlíšiť morálne dobré konanie od čisto užitočného alebo príjemného.
Robiť správne a morálne dobré rozhodnutia aj vtedy, keď sa nikto nepozerala.	Robiť správne a morálne dobré rozhodnutia aj vtedy, keď sa nikto nepozerala.
Plánovať svoju krátkodobú a dlhodobú budúcnosť v súlade so svojim potenciálom, potrebami a hranicami a prijímať zodpovedné rozhodnutia, ktoré ovplyvňujú jeho životné smerovanie.	Plánovať svoju krátkodobú a dlhodobú budúcnosť a prijímať zodpovedné rozhodnutia pre životné smerovanie.

8. cieľ: Chápať zmysel a význam pravidiel a povinností, uplatňovať práva ako člen demokratickej spoločnosti

Žiak vie/dokáže:

Výkonový štandard	Minimálny učebný výstup
Zdôvodniť význam rozdelenia moci na rozličných príkladoch.	
Zdôvodniť praktický význam právnych poznatkov pre budovanie svojho právneho vedomia.	
Reagovať adekvátne v situáciách, pri ktorých je ohrozená integrita alebo porušované právo.	Reagovať adekvátne v situáciách, pri ktorých je ohrozená integrita alebo porušované právo.
Posúdiť výhody života v demokratickom zriadení v porovnaní s autoritatívnym režimom.	Porovnať výhody života v demokratickom zriadení v porovnaní s autoritatívnym režimom.
Využiť svoj potenciál smerom k podnikavosti a inovatívnosti.	

9. cieľ: Analyzovať mediálne obsahy, vrátane sociálnych sietí a ich vplyv na správanie a postoje ľudí, regulovať vlastné správanie v online prostredí

Žiak vie/dokáže:

Výkonový štandard	Minimálny učebný výstup
Rozlišovať vybrané mediálne obsahy ako zdroj informácií o aktuálnom dianí doma a vo svete.	
Rozpoznať dezinformácie a nepravdivé mediálne obsahy.	
Eticky a rešpektujúco sa prezentovať v online prostredí.	
Pomenovať zásady kyberbezpečnosti.	
Identifikovať vhodné a nevhodné mediálne obsahy a ich vplyv na sebaobraz a vlastné postoje.	

10. cieľ: Participovať na prospešných aktivitách na rôznej úrovni, aplikovať stratégie aktívneho občianstva a spoluzodpovednosti za Slovensko, Európu a svet

Žiak vie/dokáže:

Výkonový štandard	Minimálny učebný výstup
Aplikovať environmentálne poznanie do vlastných postojov a správania.	
Aplikovať stratégie aktívneho občianstva za účelom pozitívnej zmeny.	
Zaujať aktívny postoj proti prejavom ľudskej neznášanlivosti a prejaviť solidaritu k znevýhodneným skupinám obyvateľstva.	
Navrhnuť, realizovať a vyhodnotiť primerane náročný dobrovoľnícky projekt.	

Geografický komponent / geografia

1. Zdroje geografického poznávania

Činnosti uvedené v téme Zdroje geografického poznávania sa uskutočňujú v prepojení s činnosťami ostatných tém priebežne počas celého vzdelávacieho cyklu a je možné ich realizovať aj s využitím geoinformačných technológií.

Pojmy

Obsahový štandard	Minimálny učebný výstup
Geografická sieť, nultý poludník, poludníky, rovník, rovnobežky, obratníky, polárne kružnice, zemské poglobule, časové pásma, číselná mierka mapy, satelitná snímka, geoinformačné technológie (GPS, GIS), kartogram.	Geografická sieť, nultý poludník, poludníky, rovník, rovnobežky, obratníky, polárne kružnice, zemské poglobule, grafická mierka mapy, satelitná snímka, geoinformačné technológie (GPS, GIS).

Činnosti

Obsahový štandard	Minimálny učebný výstup
Určovanie polohy vybraných objektov na mape pomocou geografických súradníc a vlastnej polohy v teréne pomocou GPS.	Určovanie polohy vybraných objektov na mape voči rovníku (severná a južná poglobula) a nultému poludníku (západná a východná poglobula) ² .
Určovanie skutočnej vzdialenosti medzi objektmi na mape pomocou grafickej a číselnej mierky.	Určovanie približnej vzdialenosti medzi objektmi na mape pomocou grafickej mierky ² .
Určovanie času v rôznych častiach Zeme s využitím mapy časových pásiem.	
Určovanie a porovnávanie usporiadania objektov a javov na mapách rôzneho druhu – identifikácia priestorových vzťahov (analýza mapy).	

Formulovanie záverov a jednoduchých hypotéz na základe mapy (interpretácia mapy).	
Tvorba tematickej mapy s využitím vhodného mapového prostriedku (napríklad kartogram).	Tvorba jednoduchého mapového náčrtku na podklade obrysovej mapy – vyznačenie bodových (napr. mesto) a plošných prvkov (napr. štát) ² .
Využívanie štatistických údajov (vo forme tabuliek, grafov, diagramov), obrázkov, fotografií, textov a videí na získanie, spracovanie a prezentáciu informácií, identifikovanie súvislostí a tvorbu záverov.	

2. Planéta Zem a jej prírodné krajinné sféry

Pojmy

Obsahový štandard	Minimálny učebný výstup
Tvar a pohyby Zeme, sklon zemskej osi, stavba Zeme, platňová tektonika, prírodné riziká a hrozby, atmosféra, klimatotvorné činitele, klimatický diagram, podnebie (klíma), podnebné pásma, výšková stupňovitost', šírková pásmovitost', typy krajín (biómy), pevninské a horské ľadovce.	Tvar a pohyby Zeme, sklon zemskej osi, stavba Zeme, platňová tektonika, prírodné riziká a hrozby, atmosféra, klimatotvorné činitele, klimatický diagram, podnebie (klíma), podnebné pásma, výšková stupňovitost', šírková pásmovitost', typy krajín (biómy), pevninské a horské ľadovce.

Činnosti

Obsahový štandard	Minimálny učebný výstup
Objasňovanie súvisu tvaru Zeme, pohybov Zeme a sklonu zemskej osi so striedaním dňa a noci, striedaním ročných období a existenciou podnebných pásiem na Zemi.	Objasňovanie súvisu tvaru Zeme, pohybov Zeme a sklonu zemskej osi so striedaním dňa a noci, striedaním ročných období a existenciou podnebných pásiem na Zemi pomocou jednoduchých modelov a animácií.

Opis stavby Zeme a skúmanie vplyvu platňovej tektoniky na formovanie zemského povrchu na vybraných príkladoch zo sveta (napríklad Himaláje, Andy a Východoafrická priekopová prepadlina).	Spoznávanie vplyvu platňovej tektoniky na formovanie zemského povrchu na vybraných príkladoch zo sveta (napríklad Himaláje, Andy a Východoafrická priekopová prepadlina).
Určovanie príčin a dôsledkov seizmickej a vulkanickej činnosti; lokalizovanie oblastí na Zemi, ktoré sú touto činnosťou najviac zasiahnuté.	Určovanie príčin a dôsledkov seizmickej a vulkanickej činnosti, lokalizovanie oblastí na Zemi, ktoré sú touto činnosťou najviac zasiahnuté.
Lokalizovanie najznámejších povrchových celkov (pohoria, nížiny a i.) a prvkov vodstva na mape sveta a ich vzájomné porovnanie.	Pomenovanie najznámejších povrchových celkov (pohoria, nížiny a i.) a prvkov vodstva na mape sveta.
Rozpoznávanie rozdielu medzi počasím a podnebím.	Rozpoznávanie rozdielu medzi počasím a podnebím.
Základná charakteristika podnebných pásiem na základe teploty vzduchu a množstva zrážok spojená s vymedzením ich priestorového rozšírenia.	Spoznávanie základných rozdielov medzi hlavnými podnebnými pásmami a ich vplyv na život.
Určovanie vplyvu klimatotvorných činiteľov (geografická šírka, vzdialenosť od morí a oceánov, morské prúdy, nadmorská výška, činnosť človeka) na podnebie a typy krajín na Zemi.	Spoznávanie vplyvu geografickej polohy a nadmorskej výšky na podnebie na jednoduchých kontrastných príkladoch.
Identifikovanie príčin, dôsledkov a oblastí výskytu monzúnov, tropických cyklón a tornád.	Identifikovanie príčin, dôsledkov a oblastí výskytu na príklade vybranej prírodnej katastrofy.
Porovnávanie vybraných typov krajín (biómov) z hľadiska prírodných pomerov, činnosti človeka a ich priestorového rozšírenia na Zemi.	Porovnávanie troch vybraných typov krajín (biómov) z hľadiska prírodných pomerov, činnosti človeka a ich priestorového rozšírenia na Zemi.

Porovnávanie pevninských a horských ľadovcov – oblasti výskytu, význam, príčiny a dôsledky topenia ľadovcov.	Porovnávanie pevninských a horských ľadovcov – oblasti výskytu, význam, príčiny a dôsledky topenia ľadovcov.
--	--

3. Obyvateľstvo Zeme

Pojmy

Obsahový štandard	Minimálny učebný výstup
Populácia, vývoj počtu obyvateľov, rozmiestnenie obyvateľstva, hustota zaľudnenia, najľudnatejšie štáty a mestá sveta, veková pyramída, kultúrna rozmanitosť, svetové náboženstvá, migrácia, urbanizácia.	Populácia, vývoj počtu obyvateľov, rozmiestnenie obyvateľstva, hustota zaľudnenia, najľudnatejšie štáty a mestá sveta, veková pyramída, kultúrna rozmanitosť, svetové náboženstvá, migrácia, urbanizácia.

Činnosti

Obsahový štandard	Minimálny učebný výstup
Lokalizovanie husto a riedko zaľudnených oblastí na Zemi spojené s identifikáciou faktorov, ktoré vplývajú na rozmiestnenie obyvateľstva.	Rozlíšenie husto a riedko zaľudnených oblastí na Zemi na tematickej mape.
Porovnávanie počtu obyvateľov jednotlivých svetadielov a vybraných štátov pomocou štatistických údajov v rôznej podobe; identifikovanie najľudnatejších štátov a miest sveta.	Porovnávanie počtu obyvateľov jednotlivých svetadielov a vybraných štátov pomocou štatistických údajov v jednoduchej podobe (viac ako, menej ako).
Posudzovanie vývoja svetovej populácie a určenie dôvodov, pre ktoré existujú rozdiely vo vývoji a počte obyvateľov medzi jednotlivými svetadielmi alebo štátmi.	
Spoznávanie rozmanitosti obyvateľstva z náboženského, kultúrneho a jazykového hľadiska.	Spoznávanie rozmanitosti obyvateľstva z náboženského, kultúrneho a jazykového hľadiska.

Skúmanie príčin a dôsledkov migrácie na vybraných príkladoch zo sveta. (tematický deň)	Skúmanie príčin a dôsledkov migrácie na vybraných príkladoch zo sveta. (tematický deň)
Skúmanie príčin a dôsledkov urbanizácie na vybraných príkladoch zo sveta.	

4. Činnosť ľudí na Zemi

Pojmy

Obsahový štandard	Minimálny učebný výstup
Štruktúra hospodárstva (primárny, sekundárny, terciárny a kvartérny sektor), potravinové, surovinové a energetické zdroje, významné hospodárske oblasti, globálny obchod, medzinárodná deľba práce.	Potravinové, surovinové a energetické zdroje, globálny obchod.

Činnosti

Obsahový štandard	Minimálny učebný výstup
Klasifikácia, posudzovanie významu a dôsledkov rôznych hospodárskych činností, príčiny ich priestorového rozmiestnenia.	Základné rozlišovanie rôznych hospodárskych činností a ich významu pre človeka.
Lokalizovanie oblastí s koncentráciou vybraných hospodárskych činností (napríklad ťažba ropy, zemného plynu, uhlia alebo drahých kovov, výroba automobilov, oblečenia, elektroniky, pestovanie poľnohospodárskych plodín, služby, cestovný ruch) a určenie činiteľov, ktoré ich podmieňujú.	Lokalizovanie oblasti s koncentráciou vybranej hospodárskej činnosti (napríklad ťažba ropy, zemného plynu, uhlia alebo drahých kovov, výroba automobilov, oblečenia, elektroniky, pestovanie poľnohospodárskych plodín, služby, cestovný ruch).
Odhaľovanie, ako vývoj v doprave a informačných technológiách mení časové vzdialenosti medzi miestami a regiónmi, čím sa mení ich relatívna geografická poloha.	
Ilustrovanie vzájomného prepojenia súčasného sveta prostredníctvom globálneho	Ilustrovanie vzájomného prepojenia súčasného sveta prostredníctvom globálneho

obchodu na príkladoch vybraných komodít od miesta získavania surovín a spracovania, cez dopravu až po miesta spotreby – so základným posúdením vplyvu globalizácie na výrobcov, spotrebiteľov a životné prostredie v rôznych častiach sveta. (tematický deň)	obchodu na príkladoch vybraných komodít od miesta získavania surovín a spracovania, cez dopravu až po miesta spotreby. (tematický deň)
--	---

5. Regióny sveta

Pojmy

Obsahový štandard	Minimálny učebný výstup
Najznámejšie moria, ostrovy, polostrovy, zálivy, rieky a povrchové celky Európy, podnebné pásma a typy krajín Európy, rozmanitosť obyvateľstva, štáty Európy, hlavné a iné významné mestá európskych štátov, Európska únia, významné regióny a štáty sveta, priestorové vzťahy.	Najznámejšie moria, ostrovy, polostrovy, zálivy, rieky a povrchové celky Európy, podnebné pásma a typy krajín Európy, rozmanitosť obyvateľstva, štáty Európy, hlavné a iné významné mestá európskych štátov, Európska únia, významné regióny a štáty sveta.

Činnosti - Európa

Obsahový štandard	Minimálny učebný výstup
Vymedzenie hraníc Európy a určenie polohy najvýznamnejších európskych ostrovov, polostrovov, morí, zálivov, povrchových celkov, riek a jazier na všeobecnogeografickej mape.	Vymedzenie hraníc Európy a určenie polohy najvýznamnejších európskych ostrovov, polostrovov, morí, zálivov, povrchových celkov, riek a jazier na všeobecnogeografickej mape.
Posudzovanie vplyvu Gófskeho prúdu a prevládajúceho západného prúdenia vzduchu na vznik podnebných pásiem Európy.	
Porovnávanie charakteristík podnebných pásiem Európy na základe klimatických diagramov.	

Zhodnotenie hospodárskeho významu riek na príklade vybranej európskej rieky.	
Zdôvodňovanie rozmiestnenia jednotlivých typov krajín v Európe spojené s ich základnou charakteristikou.	
Analýza údajov o počte, rozmiestnení, národnostnej, jazykovej a náboženskej štruktúre obyvateľstva Európy – kultúrna diverzita Európy.	Základné spoznávanie kultúrnej diverzity Európy na jednoduchých príkladoch.
Určovanie polohy európskych štátov, ich hlavných a ďalších významných miest na mape.	Určovanie polohy najvýznamnejších európskych štátov na mape.
Porovnávanie geografických špecifik vybraných oblastí a štátov Európy (napríklad Spojené kráľovstvo, Nemecko, Francúzsko, Rusko, Poľsko, Ukrajina, Česko, Maďarsko, Taliansko, Španielsko, Švédsko).	Porovnávanie základných rozdielov v rámci Európy na kontrastných príkladoch vybraných oblastí alebo štátov.
Identifikovanie geografických aspektov európskej integrácie (Európska únia, Schengenský priestor, eurozóna, kandidátske štáty) – vzájomné prepojenie Európy na vybraných príkladoch.	Identifikovanie výhod európskej integrácie (Európska únia, Schengenský priestor, eurozóna) na jednoduchých príkladoch zo života.
Analýza vybraných výziev a problémov súčasnej Európy a hľadanie možností ich riešenia (napríklad konflikty a vojny, migrácia, starnutie obyvateľstva, environmentálne problémy, regionálne rozdiely, zdroje energie).	

Činnosti - Ostatné regióny sveta

Obsahový štandard	Minimálny učebný výstup
Spoznávanie geografických špecifik významných štátov alebo regiónov sveta (napríklad Čína, India, Japonsko, Blízky východ, Austrália, USA, Brazília, Nigéria, Arktída).	Zaraďovanie významných štátov alebo regiónov sveta (napríklad Čína, India, Japonsko, Blízky východ, Austrália, USA, Brazília, Nigéria) k svetadielom.
Porovnávanie prírodných podmienok a spoločensko-hospodárskych charakteristík vybraných štátov alebo regiónov sveta, identifikovanie ich spoločných a odlišných znakov.	Porovnávanie základných prírodných podmienok a spoločensko-hospodárskych charakteristík vybraných štátov alebo regiónov sveta na jednoduchých príkladoch.

6. Slovensko**Pojmy**

Obsahový štandard	Minimálny učebný výstup
Významné povrchové celky, rieky a sídla na mape Slovenska, činitele ovplyvňujúce podnebie Slovenska, klimatické oblasti, využívanie krajiny, regionálne rozdiely, počet a štruktúra obyvateľstva, hospodárstvo Slovenska, výroba elektrickej energie.	Najvýznamnejšie povrchové celky, rieky a sídla na mape Slovenska, činitele ovplyvňujúce podnebie Slovenska, využívanie krajiny, regionálne rozdiely, počet a štruktúra obyvateľstva, hospodárstvo Slovenska, výroba elektrickej energie.

Činnosti

Obsahový štandard	Minimálny učebný výstup
Porovnávanie polohy, rozlohy a počtu obyvateľov Slovenska v európskom a globálnom kontexte.	
Určovanie polohy významných povrchových celkov, riek a vodných plôch v rôznych častiach Slovenska s posúdením ich vplyvu na osídlenie a činnosť človeka.	Určovanie polohy najvýznamnejších povrchových celkov, riek a vodných plôch v rôznych častiach Slovenska na jednoduchej mape.

Identifikovanie činiteľov ovplyvňujúcich podnebie Slovenska; určovanie hlavných podnebných oblastí na mape a stručný opis ich charakteristík (teplota vzduchu, množstvo zrážok).	Porovnávanie počasia a podnebia v nížinách a vo vysokej nadmorskej výške na jednoduchých príkladoch zo Slovenska.
Rozpoznávanie krajinnej pokrývky Slovenska a identifikovanie jej premien pričinením človeka – aj so zameraním na miestnu krajinu.	Rozpoznávanie krajinnej pokrývky Slovenska (lesy, polia..) a identifikovanie jej premien pričinením človeka – aj so zameraním na miestnu krajinu.
Hľadanie príčin rozdielov vo vodnom stave vybraných vodných tokov na Slovensku počas roka; identifikácia faktorov, ktoré vedú k vzniku povodní, a možnosti ich predchádzania.	Hľadanie príčin rozdielov vo vodnom stave vybraných vodných tokov na Slovensku počas roka na jednoduchom modelovom príklade; identifikácia faktorov, ktoré vedú k vzniku povodní a možnosti ich predchádzania.
Analýza údajov o počte, rozmiestnení, národnostnej, náboženskej a vekovej štruktúre obyvateľstva Slovenska spojená s posúdením zmien v čase – aj so zameraním na kraj a obec.	
Porovnávanie vybraných sídiel Slovenska z hľadiska polohy, počtu obyvateľov a funkcií, ktoré poskytujú svojim obyvateľom a návštevníkom.	Porovnávanie vybraných sídiel Slovenska z hľadiska polohy, počtu obyvateľov a funkcií, ktoré poskytujú svojim obyvateľom alebo návštevníkom.
Identifikovanie kľúčových odvetví hospodárstva na Slovensku a vo vybranom regióne s posúdením ich vplyvu na zamestnanosť, zahraničný obchod a životné prostredie.	Identifikovanie kľúčových odvetví hospodárstva na Slovensku a vo vybranom regióne.
Skúmanie pôvodu na Slovensku vyrobenej elektriny z hľadiska využívania obnoviteľných a neobnoviteľných zdrojov energie alebo výroby podľa typov elektrární.	
Určovanie geografických podmienok vhodných na využívanie obnoviteľných	

zdrojov energie na Slovensku, prípadne aj v miestnej krajine (napríklad vodná, slnečná, veterná, geotermálna).	
Posudzovanie zmien vo využívaní krajiny a ich dôsledkov na životné prostredie a spoločnosť na vybraných príkladoch zo Slovenska (napríklad výstavba nových obytných štvrtí, rekreačných objektov, priemyselných závodov, diaľnic alebo obchvatov; rekultivácia nevyužívaného priemyselného areálu alebo niekdajšej lokality ťažby surovín). (tematický deň)	Posudzovanie zmien vo využívaní krajiny a ich dôsledkov na životné prostredie a spoločnosť na jednoduchom modelovom príklade (napríklad výstavba nových obytných štvrtí, rekreačných objektov, priemyselných závodov, diaľnic alebo obchvatov; rekultivácia nevyužívaného priemyselného areálu alebo niekdajšej lokality ťažby surovín). (tematický deň)
Porovnávanie hospodársky najviac a najmenej rozvinutých oblastí Slovenska – príčiny a dôsledky existujúcich regionálnych rozdielov.	
Analýza cestovného ruchu na Slovensku s posúdením jeho silných a slabých stránok, príležitostí a ohrození – aj so zameraním na príklady z regiónov alebo obcí.	Spoznávanie najznámejších lokalít cestovného ruchu na Slovensku.
Prípadové štúdie o výzvach a problémoch Slovenska alebo jeho regiónov (napríklad vyľudňovanie vidieka, suburbanizácia, starnutie obyvateľstva, nezamestnanosť, environmentálne problémy, prírodné riziká a hrozby, nedostatočná dopravná infraštruktúra, migrácia do zahraničia).	

7. Výzvy a problémy súčasného sveta

Pojmy

Obsahový štandard	Minimálny učebný výstup
Ukazovatele rozvoja (napríklad HDP/obyv., prístup ku vzdelaniu, miera dojčenskej úmrtnosti, stredná dĺžka života, počet detí na jednu ženu, HDI – index ľudského rozvoja), nerovnosť, chudoba, konflikty, porušovanie ľudských práv, utečenci, klimatická zmena, environmentálne problémy, medzinárodná spolupráca, humanitárna a rozvojová pomoc, udržateľnosť.	Nerovnosť, chudoba, konflikty, porušovanie ľudských práv, utečenci, klimatická zmena, environmentálne problémy, medzinárodná spolupráca, humanitárna a rozvojová pomoc, udržateľnosť.

Činnosti

Obsahový štandard	Minimálny učebný výstup
Identifikovanie rozdielov v spoločenských a hospodárskych podmienkach medzi hospodársky viac a menej rozvinutými štátmi sveta na základe vybraných ukazovateľov.	Identifikovanie základných rozdielov a podobností v živote ľudí v hospodársky najviac a najmenej rozvinutých štátoch sveta na jednoduchých príkladoch.
Posudzovanie vplyvu chudoby a zlých životných podmienok na život v menej rozvinutých regiónoch sveta; možnosti pomoci a rozvoja na vybraných príkladoch.	Posudzovanie vplyvu chudoby a zlých životných podmienok na život v menej rozvinutých regiónoch sveta; možnosti pomoci a rozvoja na vybraných príkladoch.
Analýza príčin a dôsledkov najzávažnejších environmentálnych problémov (napríklad dlhodobé sucho, znižovanie biodiverzity, dezertifikácia, znečistenie oceánov, riek a ovzdušia) – od lokálnej až po globálnu úroveň; hľadanie možností ich riešenia na úrovni jednotlivca a celej spoločnosti.	Spoznávanie príčin a dôsledkov vybraného environmentálneho problému pomocou jednoduchých zdrojov informácií (napríklad dlhodobé sucho, znižovanie biodiverzity, dezertifikácia, znečistenie oceánov, riek a ovzdušia) – od lokálnej až po globálnu úroveň; hľadanie možností ich riešenia na úrovni jednotlivca a celej spoločnosti.

Identifikovanie súčasných aj predpokladaných prejavov a dôsledkov klimatickej zmeny na príkladoch zo Slovenska a vo svete.	Spoznávanie súčasných aj predpokladaných prejavov a dôsledkov klimatickej zmeny na príkladoch zo Slovenska a vo svete.
--	--

8. Geografia v teréne

Pojmy

Obsahový štandard	Minimálny učebný výstup
Geografický prieskum, primárne a sekundárne zdroje informácií.	Geografický prieskum, primárne a sekundárne zdroje informácií.

Činnosti

Obsahový štandard	Minimálny učebný výstup
Získavanie a vyhodnocovanie primárnych kvantitatívnych (namerané alebo spočítané údaje) a kvalitatívnych dát (napríklad v podobe náčrtku, fotografie, videa, prieskumu verejnej mienky) o skúmanom jave alebo procese v miestnej krajine.	Spolupodieľanie sa na získavaní a prípadne aj na vyhodnocovaní primárnych kvantitatívnych (namerané alebo spočítané údaje) a kvalitatívnych dát (napríklad v podobe náčrtku, fotografie, videa, prieskumu verejnej mienky) o skúmanom jave alebo procese v miestnej krajine.
Výber a analýza dostupných sekundárnych dát vhodných pri riešení jednoduchého prieskumu zameraného na miestnu krajinu.	
Interpretácia dát a prezentácia výsledkov prieskumu. (tematický deň)	

Dejepisný komponent / dejepis

1. Starovekí Gréci

Pojmy

Obsahový štandard	Minimálny učebný výstup
Antika, polis, kolonizácia, otroctvo, tyran, demokracia, kolonizácia, umenie.	Kolonizácia, otroctvo, tyran, demokracia.

Činnosti

Obsahový štandard	Minimálny učebný výstup
Porovnanie spoločnosti v Sparte a Aténach.	Porovnanie života (detí) v Sparte a v Aténach.
Charakterizovanie základných princípov aténskej demokracie a porovnanie s modernou zastupiteľskou demokraciou.	Opis hlasovania v demokracii.
Tematická sonda – grécke divadlo, architektúra, literatúra, olympijské hry, výchova.	Staroveké olympijské hry.

2. Staroveký Rím

Pojmy

Obsahový štandard	Minimálny učebný výstup
Republika, patricijovia, plebejci, cisárstvo, provincie, Limes Romanus, Gerulata, náboženské predstavy.	

Činnosti

Obsahový štandard	Minimálny učebný výstup
Zaznamenávanie priebehu a dôsledkov rímskej expanzie na mape.	
Porovnávanie rôznych foriem vlády v starovekom Ríme.	

Identifikovanie odkazu starovekého Ríma v európskom umení, kultúre a práve.	
Tematická sonda – každodenný život v starovekom Ríme.	Opis každodenného života v starovekom Ríme.

3. Stredovek

Pojmy

Obsahový štandard	Minimálny učebný výstup
Veľká Morava, byzantská misia, kráľ, léno, hrad, šľachta, poddaní, duchovenstvo, kláštor, stredoveké mesto, remeslá, cech, univerzita, Franská ríša, islam, Korán, Arabská ríša, Byzantská ríša, románsky sloh, gotika, katedrála, stredoveké Uhorsko, kolonizácia, banské mestá.	Kráľ, hrad, šľachta, poddaní, kláštor, stredoveké mesto, remeslá, cech, katedrála.

Činnosti

Obsahový štandard	Minimálny učebný výstup
Opis života na stredovekom hrade a dedine, v stredovekom meste a kláštore.	Opis života na stredovekom hrade a dedine, v stredovekom meste a v kláštore.
Spoznávanie úlohy cirkvi a zbožnosti v živote stredovekého človeka.	
Interpretácia prínosu významnej stredovekej osobnosti.	
Návšteva historicky významnej lokality.	Návšteva historicky významnej lokality.
Interpretácia vybranej stredovekej legendy.	Interpretácia vybranej stredovekej legendy.
Tematická sonda z regionálnych dejín – stopy stredoveku v regióne.	Tematická sonda z regionálnych dejín – stopy stredoveku v regióne.

4. Novovek

Pojmy

Obsahový štandard	Minimálny učebný výstup
Renesancia, humanizmus, Academia Istropolitana, Nový svet, objavitelia, dobyvatelia, objavení, kolonializmus, kolónie, reformácia, protestant, katolík, turecký vpád, Bratislava – hlavné mesto Uhorska.	Renesancia, humanizmus, Nový svet, objavitelia, dobyvatelia, objavení, kolonializmus, kolónie, reformácia, turecký vpád, Bratislava – hlavné mesto Uhorska.

Činnosti

Obsahový štandard	Minimálny učebný výstup
Analyzovanie predpokladov európskej expanzie a kolonizácie v novoveku.	
Porovnanie krátkodobých a dlhodobých dôsledkov európskej kolonizácie vybranej krajiny.	
Opis kultúry vybranej neeurópskej civilizácie.	Opis kultúry vybranej neeurópskej civilizácie.
Porovnanie východísk a prejavov reformácie a protireformácie.	
Charakteristika podstaty a východísk nového svetonázoru v období humanizmu a renesancie.	Opis každodenného života v období humanizmu a renesancie.
Tematická sonda – priebeh a dôsledky kolonizácie jednej z európskych krajín.	
Tematická sonda z regionálnych dejín – príbeh novovekej stavby alebo osobnosti.	Tematická sonda z regionálnych dejín – príbeh novovekej stavby alebo osobnosti.

5. Obdobie revolúcií a reforiem

Pojmy

Obsahový štandard	Minimálny učebný výstup
Konštitučná monarchia, absolutistická monarchia, osvietenstvo, Veľká revolúcia, viedenský kongres, politika rovnováhy síl, priemyselná revolúcia, industrializácia, kapitalizmus, hnutie za zrušenie otroctva, nacionalizmus, národný štát, imperializmus, liberalizmus, konzervativizmus, socializmus, boj za nezávislosť kolónií, tereziánske a jozefínske reformy, náboženská sloboda, revolučný rok 1848/1849, Slovenská národná rada, slovenské politické programy, rakúsko-uhorské vyrovnanie, modernizácia, maďarizácia.	Osvietenstvo, Veľká revolúcia, politika rovnováhy síl, priemyselná revolúcia, tereziánske a jozefínske reformy, modernizácia.

Činnosti

Obsahový štandard	Minimálny učebný výstup
Analyzovanie vývoja predstáv o správe vecí verejných.	
Analyzovanie priemyselnej revolúcie ako zásadného zlomu v dejinách ľudstva.	Opis zmien počas priemyselnej revolúcie na príklade vynálezu.
Zhodnotenie vplyvu industrializácie na globalizáciu a životné prostredie.	Opis vplyvu priemyslu na životné prostredie a globálnu prepojenosť.
Identifikovanie predpokladov vzniku zjednotených národných štátov a vplyvu na mocenské pomery v Európe.	
Zhodnotenie cieľov a foriem politiky veľmocí a jej dôsledkov na dnešný svet.	
Analyzovanie postavenia pôvodného obyvateľstva vo vybranej európskej kolónii.	

Porovnanie procesu spoločenských zmien cestou reforiem a revolúcií.	
Porovnanie cieľov a výsledkov slovenského národného hnutia.	
Zhodnotenie dôsledkov rakúsko-uhorského vyrovnania.	
Tematická sonda z regionálnych dejín – príčiny a dôsledky vysťahovalectva zo Slovenska do zámoria v porovnaní so súčasnosťou.	Tematická sonda z regionálnych dejín – príčiny a dôsledky vysťahovalectva zo Slovenska do zámoria v porovnaní so súčasnosťou.
Tematická sonda – zrod konceptu, uplatňovanie, dodržiavanie, rešpektovanie ľudských a občianskych práv.	Tematická sonda – opis vybraných ľudských a občianskych práv.

6. Prvá svetová vojna

Pojmy

Obsahový štandard	Minimálny učebný výstup
Trojopolok, dohoda, zákopová vojna, fronty, zázemie, odboj, československé légie, Versaillský systém, nástupnícke štáty.	Zákopová vojna, fronty, zázemie, odboj, československé légie, nové štáty.

Činnosti

Obsahový štandard	Minimálny učebný výstup
Analýza príčin prvej svetovej vojny na základe historických prameňov.	Opis života na fronte a v zázemí počas prvej svetovej vojny.
Identifikovanie kľúčových medzníkov v priebehu prvej svetovej vojny.	
Zhodnotenie podmienok života na fronte a v zázemí.	Zhodnotenie podmienok života na fronte a v zázemí.
Zhodnotenie cieľov a výsledkov zahraničného a domáceho odboja.	

Interpretácia príbehu z veľkej vojny na základe dobových prameňov a umeleckého diela z pohľadu žien a detí.	Interpretácia príbehu z veľkej vojny na základe dobových prameňov a umeleckého diela (pohľadnica z frontu, úryvok z beletrie).
Zaznamenanie na mape zmien hraníc na základe Versaillského systému.	
Tematická sonda z regionálnych dejín – pamätné miesta, pamäťové inštitúcie, pamätníky. (tematický deň)	Tematická sonda z regionálnych dejín – pamätné miesta. (tematický deň)

7. Európa a Československo medzi dvoma svetovými vojnami

Pojmy

Obsahový štandard	Minimálny učebný výstup
Svetová hospodárska kríza, parlamentná demokracia, politická pluralita, diktatúra, komunizmus, fašizmus, nacizmus, propaganda, gulag, politika appeasementu, Československá republika, národnostná politika, rozvoj školstva, hospodárstva, kultúry, spolkový život, moderný slovenský národ, centralizmus, autonómia, T. G. Masaryk, M. R. Štefánik.	Svetová hospodárska kríza, parlamentná demokracia, diktatúra (komunizmus, fašizmus, nacizmus), propaganda, politika appeasementu, Československá republika, národnosti, rozvoj spoločnosti.

Činnosti

Obsahový štandard	Minimálny učebný výstup
Porovnanie kapitalizmu a centrálne plánovanej ekonomiky.	Opis kapitalizmu a centrálne plánovanej ekonomiky.
Identifikovať základné medzníky vzniku prvej Československej republiky.	
Analýza vzťahov národnostných menšín.	
Porovnanie demokratických a nedemokratických režimov.	Porovnanie života v demokratických a nedemokratických režimoch.

Porovnanie diktatúry a parlamentnej demokracie vo vzťahu k občianskym právam.	
Zhodnotenie cieľov a následkov politiky Spoločnosti národov a appeasementu.	
Analýza úlohy médií a dobových prameňov so zameraním na odhaľovanie mechanizmov manipulácie a propagandy.	Opis príkladov propagandy na obrazových prameňoch.
Interpretácia príbehu/vizuálneho/zvukového diela z medzivojnového obdobia.	
Tematická sonda – zmena postavenia ženy v spoločnosti.	Tematická sonda – zmeny v živote žien.

8. Druhá svetová vojna a Slovenská republika

Pojmy

Obsahový štandard	Minimálny učebný výstup
Mníchovská dohoda, Viedenská arbitráž, fašistická os, protihitlerovská koalícia, totálna vojna, protifašistický odboj, cenzúra, perzekúcie, genocída, holokaust, koncentračné tábory, štátostrana, totalitný politický systém, židovský kódex, deportácie, arizácia, kolaborácia, odboj, Slovenské národné povstanie, konferencie Veľkej trojky, Spravodliví medzi národmi.	Mníchovská dohoda, Viedenská arbitráž, fašistická os, totálna vojna, odboj, cenzúra, holokaust, koncentračné tábory, štátostrana, židovský kódex, deportácie, arizácia, Slovenské národné povstanie, Spravodliví medzi národmi.

Činnosti

Obsahový štandard	Minimálny učebný výstup
Charakteristika totalitného štátu.	Opis života v totalitnom štáte.
Analýza dobových prameňov so zameraním na cenzúru a propagandu.	
Analýza literatúry – príbehy pamätníkov, preživších.	Prerozprávanie príbehov pamätníkov, preživších.

Zhodnotenie cieľov a výsledkov zahraničného a domáceho odboja.	Opis cieľov zahraničného a domáceho odboja.
Tematická sonda z regionálnych dejín – miesta pamäti, príbeh z SNP. (tematický deň)	Tematická sonda z regionálnych dejín – miesta pamäti, príbeh zo SNP. (tematický deň)
Tematická sonda – postavenie žien v ideológii totalitného štátu. (tematický deň)	
Reflexia druhej svetovej vojny v umení.	Opis druhej svetovej vojny v umení.

9. Studená vojna

Pojmy

Obsahový štandard	Minimálny učebný výstup
Marshallov plán, OSN, supervelmoci, železná opona, disent, samizdat, studená vojna, hospodárske a vojenské bloky, jadrové zbrane, dekolonizácia, svet ako „globálna dedina“, pád železnej opony, zjednotenie Nemecka, rozpad ZSSR, európska integrácia.	OSN, supervelmoci, železná opona, disent, studená vojna, jadrové zbrane, pád železnej opony, európska integrácia.

Činnosti

Obsahový štandard	Minimálny učebný výstup
Interpretácia povojnového sveta – obnova, premeny Európy.	Opis obnovy Európy.
Charakteristika bipolárneho sveta.	Opis života v bipolárnom svete.
Identifikácia prejavov občianskeho odporu obyvateľstva vo východnom bloku.	Opis prejavov občianskeho odporu obyvateľstva vo východnom bloku.
Vystihnúť základných predpokladov, cieľov a medzníkov procesu európskej integrácie.	Opis procesu európskej integrácie.
Zhodnotenie príčin a dôsledkov dekolonizácie na vybranom príklade.	
Tematická sonda – život počas socializmu v regióne. (tematický deň)	Tematická sonda – život počas socializmu v regióne. (tematický deň)

Tematická sonda – rola médií v spoločnosti na vybranom príklade. (tematický deň)	Tematická sonda – rola médií v spoločnosti na vybranom príklade. (tematický deň)
Tematická sonda – osudy menších v povojnovej Európe na vybranom príklade.	

10. Československo za železnou oponou

Pojmy

Obsahový štandard	Minimálny učebný výstup
Národný front, februárový prevrat, zbor povereníkov, politické procesy, menová reforma, znárodnenie, kolektivizácia, industrializácia, socialistický realizmus, reformný proces, okupácia 1968, normalizácia, Charta 77, dissent, samizdat, sviečková manifestácia, nežná revolúcia, vlny emigrácie z Československa.	Februárový prevrat, politické procesy, znárodnenie, kolektivizácia, okupácia 1968, nežná revolúcia, emigrácia z Československa.

Činnosti

Obsahový štandard	Minimálny učebný výstup
Analýza dôsledkov februárového prevratu.	
Zhodnotenie predpokladov a cieľov pokusu o reformu socializmu.	Opis pokusu o reformu socializmu.
Identifikovanie premien krajiny, mesta a dediny. (tematický deň)	Opis premien krajiny, mesta a dediny. (tematický deň)
Tematická sonda – spomienky svedkov okupácie 1968. (tematický deň)	Tematická sonda – spomienky svedkov okupácie 1968. (tematický deň)
Tematická sonda – prejavy normalizácie v každodennom živote ľudí. (tematický deň)	Tematická sonda – každodenný život počas normalizácie. (tematický deň)
Analýza umeleckého dobového a súčasného diela k totalite.	
Tematická sonda – osudy menších v povojnovej Európe na vybranom príklade.	

11. Zápas o demokraciu po roku 1989

Pojmy

Obsahový štandard	Minimálny učebný výstup
Parlamentná demokracia, vznik Slovenskej republiky, privatizácia, reštitúcia, plnenie kritérií demokratického štátu, vstup Slovenskej republiky do NATO a Európskej únie, prijatie eura, plnenie kritérií demokratického štátu, korupcia, autoritárske tendencie politikov a politických strán, populizmus, globalizácia.	Vznik Slovenskej republiky, kritériá demokratického štátu, vstup SR do NATO a Európskej únie, prijatie eura, globalizácia.

Činnosti

Obsahový štandard	Minimálny učebný výstup
Analýza hlavných zmien v Československu po roku 1989.	Opis hlavných zmien v živote v Československu po roku 1989.
Porovnanie cieľov a následkov spoločensko-ekonomickej transformácie po roku 1989.	
Objasnenie hlavných príčin a dôsledkov rozdelenia Československa.	
Rozpoznanie pozitívnych a negatívnych znakov vnútropolitického vývoja Slovenskej republiky.	Opis pozitívnych a negatívnych javov v každodennom živote v Slovenskej republike.
Rozvíjanie historickej empatie na citlivé témy pre hlbšie porozumenie historických procesov.	Diskusia o dôležitosti pripomínania si minulosti (pamätne dni, pamätníky, pamätníci, umenie).
Diskutovanie o úlohe historickej pamäte pri vyrovnávaní sa s minulosťou.	

Občiansky komponent / občianska náuka

1. Identita a sociálny rozvoj človeka

Pojmy

Obsahový štandard	Minimálny učebný výstup
Základné pojmy psychológie, osobnosť človeka, sociálne skupiny, sociálne vzťahy, štruktúra spoločnosti.	Základné pojmy psychológie, osobnosť človeka, sociálne skupiny, sociálne vzťahy, štruktúra spoločnosti.

Činnosti

Obsahový štandard	Minimálny učebný výstup
Posudzovanie dôvodov záujmu psychológie o duševnú stránku človeka (biologický, psychologický, sociálny a filozofický spôsob nazerania na človeka).	
Ilustrovanie významu základných pojmov a konceptov psychológie na reálnych životných situáciách: pamäť, myslenie, zabúdanie; emócie, nálady, afekty; osobnosť, temperament, talent, nadanie, vlohy; štýly učenia; význam vôle pri prekonávaní prekážok; mentálne zdravie, poruchy správania; sebavedomie, sebahodnotenie.	Identifikovanie príkladov zabúdania, dobrej pamäte, talentu.
Diskutovanie o základných psychologických aspektoch v období dospievania a ich vplyv na vnútorné prežívanie človeka.	Identifikovanie prejavov dospievania.
Rozlišovanie emócií spojenými s láskou, priateľstvom, zamilovanosťou a sexuálnou príťažlivosťou.	
Vypracovanie zoznamu osôb, vecí a činností, ktoré napomáhajú udržaniu vlastnej psychickej pohody.	Vypracovanie zoznamu osôb, vecí a činností, ktoré napomáhajú udržaniu vlastnej psychickej pohody.

Význam konkrétnych materiálnych i duševných potrieb a užitočnosti ich napĺňania (subjektívna a objektívna hodnota vecí).	
Zostavenie vlastnej hierarchie potrieb a hodnôt.	Uviesť príklady svojich predstáv o svojej dospelosti.
Analyzovanie rôznych faktorov vplývajúcich na formovanie názorov a postojov a spoločenskú rolu človeka.	
Ilustrovanie pojmov majorita, minority, subkultúra, kontrakultúra, alternatívne kultúry (príklady kultúrnej rozmanitosti) v kontexte noriem spoločnosti.	
Skúmanie vplyvu rodových očakávaní na naše správanie, vzťahy a spoločnosť.	
Osvojovanie znakov zdravých vzťahov (rešpekt, dôvera, vzájomná podpora, kompromisy, komunikácia, počúvanie, práca s emóciami, rovnosť, úprimnosť, starostlivosť, súhlas, bezpečie).	
Aplikovanie princípov zodpovedného a informovaného rozhodovania o správaní sa k sebe a k druhým ľuďom (vrátane sexuálneho správania) v duchu hodnôt osobnej slobody, rešpektu k slobode iných a kultivovaného spolužitia v spoločnosti.	Aplikovanie princípov zodpovedného a informovaného rozhodovania o správaní sa k sebe a k druhým ľuďom (vrátane sexuálneho správania) v duchu hodnôt osobnej slobody, rešpektu k slobode iných a kultivovaného spolužitia v spoločnosti.
Aplikovanie pravidiel a zásad slušného správania sa v spoločnosti (bontón), význam etikety.	Aplikovanie pravidiel a zásad slušného správania sa v spoločnosti (bontón), význam etikety.

2. Moc, autority, riadenie, občianske ideály a nástroje aktívneho občianstva

Pojmy

Obsahový štandard	Minimálny učebný výstup
Demokracia, voľby, štát, deľba moci, štátne inštitúcie, tretí sektor, zneužívanie moci.	Demokracia, voľby, štát, deľba moci, štátne inštitúcie, tretí sektor, zneužívanie moci.

Činnosti

Obsahový štandard	Minimálny učebný výstup
Diskutovanie o formálnych a neformálnych autoritách v mojom okolí.	Uviesť príklady autorít v okolí.
Vysvetlenie podstaty decentralizácie moci: od riadenia obce k riadeniu na úrovni štátu.	
Vymedzenie orgánov a inštitúcií podieľajúcich sa na správe obcí, samosprávnych krajov, štátu a vzťahov medzi nimi.	
Vysvetlenie deľby štátnej moci a ich vzájomnej kontroly na konkrétnych príkladoch.	
Príklady prepojenia riadenia štátu na každodenný občiansky život.	
Analýza významu a mechanizmu volieb na rôznych úrovniach a súvisiacich procesov, volebný program a kampaň.	
Uvedenie príkladov a zdôvodnenie významu tretieho sektora (občianske združenia, neziskové organizácie, nadácie).	
Využívanie nástrojov občianskej participácie a nespokojnosti (protest, petícia, referendum, politické organizovanie).	Rozpoznávanie možností, ako vyjadriť občiansku nespokojnosť.

Poznávanie možností komunikácie s inštitúciami a úradmi, digitálne služby štátu a rôznych úradov ako nástroj obmedzenia byrokracie.	
Pomenovanie znakov demokratického spôsobu rozhodovania a riadenia štátu.	Spoznávanie spôsobov dosiahnutia dohody férovou cestou.
Rozbor príkladov zneužívania moci, populizmu, ohýbania pravdy a polarizácie, rodinkárstva, príčiny a dôsledky korupcie.	Identifikovanie príkladov na úplatky vo svojom okolí.
Žiakom blízke príklady dobrovoľníctva, charitatívnej činnosti, solidarity, aktivizmu a spoločenského altruizmu.	Identifikovanie príkladov pomoci druhému.
Aktívne komunitné organizovanie (identifikovanie potrieb a problémov komunity, nástrojov na ich riešenie a zostavenie plánov na zmenu).	
Reagovanie na nenávisťné prejavy a diskriminačné situácie (vrátane online prostredia).	
Identifikovanie roly občana pri zabezpečovaní bezpečnosti a obrany štátu (krízové situácie, branná povinnosť), úlohy, poslanie a využitie jednotlivých zložiek bezpečnostného systému a systému obrany štátu (OS SR, PZ SR, HaZZ).	

3. Rovnosť a spravodlivosť

Pojmy

Obsahový štandard	Minimálny učebný výstup
Právo, funkcie práva, hierarchia právnych predpisov, odvetvia práva, ústava, ľudské práva.	

Činnosti

Obsahový štandard	Minimálny učebný výstup
Porovnanie intuitívneho pochopenia spravodlivosti a inštitucionálneho poňatia práva.	
Rozlišovanie rôznych odvetví práva s dôrazom na občianske, pracovné, rodinné a trestné právo.	Spoznávanie rôznych odvetví práva cez jednoduché príklady.
Ilustrovanie významu Ústavy SR na vybraných príkladoch.	Ilustrovanie významu Ústavy SR na vybraných príkladoch.
Rozlíšenie medzi činmi, ktoré sú legálne a nelegálne, rozdiel medzi priestupkom a trestným činom, nahlasovanie protiprávneho konania, trestné oznámenie.	Rozlíšenie medzi činmi, ktoré sú legálne a nelegálne, rozdiel medzi priestupkom a trestným činom, nahlasovanie protiprávneho konania, trestné oznámenie.
Poznávanie orgánov právnej ochrany a funkcie súdov.	Poznávanie orgánov právnej ochrany a funkcie súdov.
Argumentácia v otázkach spravodlivosti nespravodlivosti na vzorových situáciách.	
Uplatňovanie princípov ochrany spotrebiteľa.	Identifikovanie postupu sťažnosti na tovar.
Zdôvodnenie existencie ochrany ľudských práv a slobôd, generácie ľudských práv.	Spoznávanie ľudských práv na príkladoch.
Analyzovanie dokumentov – Všeobecná deklarácia ľudských práv, Dohovor o právach dieťaťa.	
Rozpoznávanie násilného správania (na verejnosti, fyzické aj psychické násilie, domáce násilie, sexuálne násilie, rasistické a extrémistické správanie).	Rozpoznávanie násilného správania (na verejnosti, fyzické aj psychické násilie, domáce násilie, sexuálne násilie, rasistické a extrémistické správanie).
Zdokumentovanie príkladov porušovania ľudských, detských a občianskych práv.	

Aplikovanie postupov, ktoré vytvárajú inkluzívne prostredie rešpektujúce sociálne a ekonomické zázemie, zdravotný stav, etnickú, kultúrnu, náboženskú príslušnosť, pôvod, svetonázor, pohlavie alebo sebavnímanie. (tematický deň)	
--	--

4. Ekonomické vzťahy

Pojmy

Obsahový štandard	Minimálny učebný výstup
Konkurencia, princípy a limity fungovania trhového mechanizmu, práca, dopyt a ponuka – ich vzájomný vzťah, spotreba, ochrana spotrebiteľa, finančné inštitúcie.	

Činnosti

Obsahový štandard	Minimálny učebný výstup
Vysvetlenie podstaty ekonomických vzťahov: príklady pracovného trhu v rôznych lokalitách, regiónoch a sektoroch, čo znamená byť zamestnávateľom, zamestnancom, podnikateľom, vlastníkom, nezamestnaným, práca na dohodu, TPP, DOVP, živnosť, stáž, brigáda, zamestnanecké benefity, hrubá a čistá mzda, priemerná a minimálna mzda, rôzne faktory vplývajúce na dopyt a ponuku.	Identifikovanie rozdielov medzi zamestnávateľom, zamestnancom a nezamestnaným; brigáda.
Analýza vzťahov medzi pojmami zisk, príjem, náklady cez príklady: cena tovarov služieb a práce v závislosti od miesta a spôsobu výroby, cena bývania v závislosti od lokality; cena tovarov služieb v závislosti od etických princípov podnikania.	

Posudzovanie vplyvu vývoja cien základných potravín, surovín a energií na život občanov v štáte.	
Zostavenie jednoduchého modelového rozpočtu domácnosti s rozlíšením jednorazových a pravidelných príjmov a výdavkov versus štátny rozpočet.	Identifikovanie povinných výdavkov v rodinnom rozpočte.
Diskutovanie o jednoduchých príkladoch služieb štátu (sociálne politiky, dôchodkový systém, sociálne a zdravotné poistenie, podpora v nezamestnanosti, dávky v hmotnej núdzi): dôvody platenia daní a odvodov, preferencie pri plánovaní štátneho rozpočtu: príjmy a výdavky, význam fiškálnej zodpovednosti štátu (dlh, deficit) pre udržateľný ekonomický systém.	Vysvetlenie podstaty ekonomických vzťahov: príklady pracovného trhu v rôznych lokalitách, regiónoch a sektoroch, čo znamená byť zamestnávateľom, zamestnancom, podnikateľom, vlastníkom, nezamestnaným, práca na dohodu, TPP, DOVP, živnosť, stáž, brigáda, zamestnanecké benefity, hrubá a čistá mzda, priemerná a minimálna mzda, rôzne faktory vplývajúce na dopyt a ponuku.
Diskutovanie o príkladoch ekonomickej a sociálnej nerovnosti na lokálnej, regionálnej a celoštátnej úrovni; faktory vplývajúce na ekonomický a spoločenský status a mobilitu (sociálny a kultúrny kapitál, majetok, moc, prestíž, vzdelanie, prostredie, generačná chudoba, rodinkárstvo, diskriminácia).	
Rozpoznanie rôznorodosti finančných inštitúcií a ich služieb.	
Zostavenie projektového návrhu s prvkami podnikavosti a inovatívnosti: exkluzivita a originalita nápadu, podnikateľský a nepodnikateľský zámer, získanie zdrojov – granty, crowdfunding, zbierka, startup, nadácie, harmonogram projektu, ľudské zdroje, marketing a reklama, spoločenská zodpovednosť. (tematický deň)	

5. Kritický prístup k mediálnym obsahom

Pojmy

Obsahový štandard	Minimálny učebný výstup
Mediálny obsah, dezinformácie, umelá inteligencia, kyberbezpečnosť.	Mediálny obsah, dezinformácie, umelá inteligencia, kyberbezpečnosť.

Činnosti

Obsahový štandard	Minimálny učebný výstup
Analyzovanie vplyvu médií, dezinformácií, reklamy a inej audiovizuálnej produkcie na správanie ľudí a verejnú mienku. (tematický deň)	
Využívanie nástrojov na overovanie relevantnosti a pravdivosti informácií. (tematický deň)	
Kritická analýza formy a obsahu na vybranom príklade internetovej diskusie alebo príspevku s nepravdivou informáciou. (tematický deň)	
Porovnávanie virtuálneho a reálneho sveta; vzťahov, ktoré si v nich vytvárame, vplyv sociálnych sietí na osobnosť človeka. (tematický deň)	
Regulovanie vlastného správania v mediálnom prostredí (sociálne siete, virtuálna realita, umelá inteligencia) vrátane objemu stráveného času. (tematický deň)	Regulovanie vlastného správania v mediálnom prostredí (sociálne siete, virtuálna realita, umelá inteligencia) vrátane objemu stráveného času. (tematický deň)
Analyzovanie protiprávneho konania, zásad a foriem pomoci v téme kybernetického obťažovania (šikana, zneužívanie, sexting, grooming). (tematický deň)	

Rozpoznávanie vhodných a nevhodných obsahov v médiách a ich vplyv na sebaobraz a vzťahy (rasizmus, násilie, sexizmus a sexuálny obsah v mediálnom prostredí a ich vplyv na sebaobraz a vzťahy). (tematický deň)	Rozpoznávanie vhodných a nevhodných obsahov v médiách a ich vplyv na sebaobraz a vzťahy (rasizmus, násilie, sexizmus a sexuálny obsah v mediálnom prostredí a ich vplyv na sebaobraz a vzťahy). (tematický deň)
---	---

6. Slovensko ako súčasť sveta

Pojmy

Obsahový štandard	Minimálny učebný výstup
Integrácia, globalizácia.	Integrácia, globalizácia.

Činnosti

Obsahový štandard	Minimálny učebný výstup
Ilustrovanie globálnych fenoménov súčasnosti na konkrétnych príkladoch: migrácia, kultúrna rozmanitosť, politické, ekonomické a informačné prepojenia, popkultúra, konzumerizmus.	Rozpoznávanie dôvodov migrácie.
Reflektovanie vrstiev lokálnej, regionálnej, národnej a európskej identity v globalizovanom svete.	
Uplatňovanie základných hodnôt a princípov EÚ v konkrétnych situáciách, vplyv členstva v EÚ na bežný život občana, príklady projektov realizovaných s finančnou podporou EÚ v blízkom okolí.	
Zdôvodnenie významu členstva SR v medzinárodných organizáciách (OSN, NATO, OBSE, V4).	

7. Uvažovanie o spoločenských výzvach súčasnosti

Pojmy

Obsahový štandard	Minimálny učebný výstup
Fakt, argument, tvrdenie, názor, diskusia.	Fakt, argument, tvrdenie, názor, diskusia.

Činnosti

Obsahový štandard	Minimálny učebný výstup
Analyzovanie rôznych textových a iných zdrojov s cieľom argumentovať v diskusii na rôzne témy. Príklady tém: - otázky vzťahu človeka a prírody (individuálne a systémové riešenia environmentálnych problémov); - etické limity a otázky hospodárskeho využívania prírody a zvierat; - mier a vojna; - spravodlivosť (oko za oko, zub za zub; chudoba a bohatstvo); - postavenie menších a znevýhodnených skupín na Slovensku; - riziká zadlženia a neschopnosti splácať finančné záväzky; - etické aspekty používania umelej inteligencie.	Identifikovanie príkladov nevhodného správania sa k zvieratám a k prírode.
Význam zahĺbenia sa do štúdia a kladenie si základných filozofických otázok.	

Eticko-osobnostný komponent

Komponent človek zahŕňa predovšetkým hodnotové, morálno-výchovné a etické súčasti školskej výchovy a vzdelávania. Sú určené pre všetkých žiakov, realizujú sa naprieč témami celej vzdelávacej oblasti, no v rámci vyučovania etickej výchovy (ETV) sa prehlbujú a rozvíjajú špecifickým spôsobom. V rámci vyučovania etickej výchovy (ETV) sa okrem všetkých činností komponentu človek realizujú aj rozširujúce činnosti špecifické pre vyučovanie ETV, ktoré sú takto v dokumente aj vyznačené.

1. Črty dobrého charakteru

Pojmy

Obsahový štandard	Minimálny učebný výstup
Dôstojnosť človeka, cnosť, dobré konanie, motivácia, pravdivosť, čestnosť, odvaha, práca na sebe.	Dôstojnosť človeka, cnosť, dobré konanie, motivácia, pravdivosť, čestnosť, odvaha, práca na sebe.

Činnosti

Obsahový štandard	Minimálny učebný výstup
Rozlišovanie dobra a zla, identifikovanie cnostného konania v činnosti postáv.	Identifikovanie cnostného konania v činnosti postáv.
Rozvíjanie vnútornej motivácie konať dobro prostredníctvom analyzovania príčin a dôsledkov konania.	Analyzovanie príčin a dôsledkov konania (druhých a vlastného).
Rozpoznávanie motívov pre objavovanie pravdy, rozvíjanie čestnosti a odvahy.	Rozvíjanie pravdivosti, čestnosti a odvahy.
Rozvíjanie vlastného sebapoznania, sebahodnotenia, sebaúcty a sebaovládania.	Rozvíjanie vlastného sebapoznania, sebahodnotenia, sebaúcty a sebaovládania.
Práca na sebe a sebarozvoj – kladenie si primerane náročných cieľov pre integrálny rozvoj fyzickej, duševnej, sociálno-vzťahovej a duchovnej oblasti.	Práca na sebe a sebarozvoj – kladenie si primerane náročných cieľov.

Činnosti špecifické pre vyučovanie ETV

Obsahový štandard	Minimálny učebný výstup
Diskusia o dôstojnosti ako nemennej danosti každého človeka a dôstojnosti ako inštrumentálnej hodnote (nadobúdanej/strácanej konkrétnymi rozhodnutiami).	Diskusia o dôstojnosti každého človeka.
Reflexia morálnej hodnoty a autenticity vzoru verejne známej osoby.	
Odlíšenie legalizmu (formálneho plnenia pravidiel) od zmyslu pre spravodlivosť.	

2. Vytváranie a udržiavanie vzťahov s druhými

Pojmy

Obsahový štandard	Minimálny učebný výstup
Vlastná identita, vernosť záväzkom a zdôvodnenie, typy priateľstva, spolupráca, druhy správania.	Vlastná identita, vernosť záväzkom a zdôvodnenie, typy priateľstva, spolupráca, druhy správania.

Činnosti

Obsahový štandard	Minimálny učebný výstup
Rozvíjanie vlastnej identity v interakcii s druhými.	Rozvíjanie vlastnej identity v interakcii s druhými.
Diskusia o hraniciach medzi vlastnou nezávislosťou, rešpektovaním a prijatím druhých.	Diskusia o hraniciach medzi vlastnou nezávislosťou, rešpektovaním a prijatím druhých.
Posilňovanie priateľstva a spolupráce – ich význam pre zdravý rozvoj človeka.	Posilňovanie priateľstva a spolupráce – ich význam pre zdravý rozvoj človeka.
Rozlíšenie, vysvetlenie a uplatňovanie správania v prospech druhého, prosociálneho správania, ktoré nenaruší vlastnú identitu a identitu osoby druhého.	

Činnosti špecifické pre vyučovanie ETV

Obsahový štandard	Minimálny učebný výstup
Slobodné prijatie záväzkov a vernosť k nim ako predpoklad zrelosti (napr. prijímanie úloh v rodine, v žiackom kolektíve, v záujmových skupinách, v partnerských vzťahoch) a zdôvodnenie ich akceptácie.	Slobodné prijímanie úloh (v rodine, v žiackom kolektíve, v záujmových skupinách, v partnerských vzťahoch) a zdôvodnenie ich akceptácie.
Rozpoznanie rozdielov v typoch priateľstva: priateľstvo založené na vášni a pocitoch, na výhodnosti a cnostné priateľstvo (kvôli dobru).	Rozpoznanie rozdielov v typoch priateľstva: priateľstvo založené na vášni a pocitoch, na výhodnosti a cnostné priateľstvo (kvôli dobru).

3. Rozvíjanie empatie v praxi

Pojmy

Obsahový štandard	Minimálny učebný výstup
Druhy empatie, význam empatie, modelovanie empatie, rozvíjanie empatie, súcitiť.	Rozvíjanie empatie a súcitu.

Činnosti

Obsahový štandard	Minimálny učebný výstup
Rozvíjanie empatie – porozumenie afektívnych kľúčov v komunikácii druhých; porozumenie životného kontextu druhých; otvorenosť druhému, aktívne počúvanie, primeraná citová reakcia na situáciu druhého. (tematický deň)	

Činnosti špecifické pre vyučovanie ETV

Obsahový štandard	Minimálny učebný výstup
Uvedomovanie si a uplatňovanie kognitívnej a emocionálnej empatie.	
Reflexia empatie a jej významu v medziľudských vzťahoch, faktory ovplyvňujúce empatiu.	
Nacvičovanie empatie v modelových situáciách, význam empatie pri riešení problémov.	Nacvičovanie empatie v modelových situáciách, význam empatie pri riešení problémov.

4. Trénovanie asertivity v praxi**Pojmy**

Obsahový štandard	Minimálny učebný výstup
Asertivita, modelové situácie, oprávnený nárok, konštruktívna kritika.	Asertivita, modelové situácie, oprávnený nárok, konštruktívna kritika.

Činnosti

Obsahový štandard	Minimálny učebný výstup
Rozpoznávanie asertivity a typov správania (pasívne, agresívne, asertívne) a ich identifikácia v interpersonálnom kontakte.	Rozpoznávanie asertivity a typov správania (pasívne, agresívne, asertívne) a ich identifikácia v interpersonálnom kontakte.
Reakcia na konštruktívnu kritiku ako podnet na vlastný sebarozvoj.	
Vyjadrovanie nesúhlasu a obhajovanie vlastnej dôstojnosti v prípade manipulatívneho, alebo násilného správania druhých, najmä pri pokusoch o zneužitie. (tematický deň)	Vyjadrovanie nesúhlasu a obhajovanie vlastnej dôstojnosti v prípade manipulatívneho alebo násilného správania druhých, najmä pri pokusoch o zneužitie. (tematický deň)
Účinné spôsoby reakcie na šikanovanie, sexuálne zneužívanie alebo obťažovania a spôsoby vyhľadania pomoci a podpory	Účinné spôsoby reakcie na šikanovanie, sexuálne zneužívanie alebo obťažovanie a spôsoby vyhľadania pomoci a podpory

(úrad, služby, dôveryhodná osoba, psychologická pomoc...) pre seba alebo niekoho iného v prípade násilia. (tematický deň)	(úrad, služby, dôveryhodná osoba, psychologická pomoc...) pre seba alebo niekoho iného v prípade násilia. (tematický deň)
--	--

Činnosti špecifické pre vyučovanie ETV

Obsahový štandard	Minimálny učebný výstup
Uplatnenie asertívnych techník v modelových situáciách, ich význam v medziľudskej komunikácii.	
Porozumenie vlastným právam a právam druhých, ich aplikovanie vo svojom konaní a správaní.	
Hájenie oprávnených nárokov a potrieb pre seba i druhých.	
Hľadanie konštruktívnych riešení konfliktných situácií – hľadanie konsenzu, prípadne kompromisu a dohody, zásady nenásilnej komunikácie.	Hľadanie konštruktívnych riešení konfliktných situácií – hľadanie konsenzu, prípadne kompromisu a dohody, zásady nenásilnej komunikácie.

5. Nácvik diskusie o etických témach a riešenie morálnych dilem**Pojmy**

Obsahový štandard	Minimálny učebný výstup
Morálna dilema, pravidlá diskusie, morálne usudzovanie, hodnoty, prosociálnosť a solidarita, ľudská dôstojnosť, bioetické otázky, etika v súčasnom svete.	Morálna dilema, pravidlá diskusie, morálne usudzovanie, hodnoty, prosociálnosť a solidarita, ľudská dôstojnosť, bioetické otázky, etika v súčasnom svete.

Činnosti

Obsahový štandard	Minimálny učebný výstup
Zostavenie a nácvik pravidiel rešpektujúcej diskusie v skupine. (tematický deň)	Nácvik pravidiel rešpektujúcej diskusie v skupine. (tematický deň)

Rozpoznanie a porozumenie prítomnosti morálnej dilemy v danej životnej situácii. (tematický deň)	Rozpoznanie prítomnosti morálnej dilemy v danej životnej situácii. (tematický deň)
Formulovanie problému hlavnej postavy morálnej dilemy. (tematický deň)	Formulovanie problému morálnej dilemy hlavnej postavy. (tematický deň)
Kultivované obhajovanie svojho názoru aj v prípade, že nie je v zhode s názorom väčšiny v referenčnej skupine (v triede, v rovesníckej skupine a pod.). (tematický deň)	Kultivované obhajovanie svojho názoru. (tematický deň)
Opísanie hodnôt ovplyvňujúcich naše správanie a rozhodovanie. (tematický deň)	
Rozvíjanie komplexnej prosociálnosti a ľudskej dôstojnosti (byť aktívnymi, ochotnými zasadiť sa za dobro v skupine a v prospech marginalizovaných skupín). (tematický deň)	Rozvíjanie komplexnej prosociálnosti a ľudskej dôstojnosti (byť aktívnymi, ochotnými zasadiť sa za dobro v skupine a v prospech marginalizovaných skupín). (tematický deň)
Porozumenie solidarite (vojnové konflikty, chudoba, problémy menej rozvinutých krajín sveta). (tematický deň)	Porozumenie solidarite (vojnové konflikty, chudoba, problémy menej rozvinutých krajín sveta). (tematický deň)

Činnosti špecifické pre vyučovanie ETV

Obsahový štandard	Minimálny učebný výstup
Postup tvorby argumentov, oboznámenie sa argumentačnými faulmi, a tak práca s konceptom kritického myslenia. (tematický deň)	
Nácvik a uplatňovanie argumentačných spôsobilostí v diskusii s ohľadom na riešený aktuálny etický problém. (tematický deň)	Nácvik a uplatňovanie argumentačných spôsobilostí v diskusii s ohľadom na riešený aktuálny etický problém. (tematický deň)
Porozumenie morálnej dileme a morálnemu problému cez konflikt hodnôt. (tematický deň)	

Základné argumentácie objavujúce sa v spoločnosti v bioetických otázkach života (od počatia po smrť človeka, telesnosť a sexualita, zdravie a krása, „vylepšovanie“ ľudského tela, eutanázia, interrupcia, prenatálna medicína, výskumy na ľuďoch a zvieratách, etické aspekty vzťahu k zvieratám, genetické modifikácie) s rešpektom k rôznym názorom vzhľadom na kontroverziu niektorých tém. (tematický deň)	Základné argumentácie objavujúce sa v spoločnosti v bioetických otázkach života (od počatia po smrť človeka, telesnosť a sexualita, zdravie a krása, „vylepšovanie“ ľudského tela, eutanázia, interrupcia, prenatálna medicína, výskumy na ľuďoch a zvieratách, etické aspekty vzťahu k zvieratám, genetické modifikácie) s rešpektom k rôznym názorom vzhľadom na kontroverziu niektorých tém. (tematický deň)
Uvedomovanie si morálnych princípov a hľadanie etických limitov vo svete vedy, techniky a kultúry. (tematický deň)	

6. Rodina, intimita, sexualita a rodičovstvo

Pojmy

Obsahový štandard	Minimálny učebný výstup
Hodnota života, priateľstvo, láska, intimita, sex, manželstvo, rodičovstvo, zrelosť, pripravenosť, partnerský život.	Hodnota života, priateľstvo, láska, intimita, sex, manželstvo, rodičovstvo, zrelosť, pripravenosť, partnerský život.

Činnosti

Obsahový štandard	Minimálny učebný výstup
Prijímanie vlastnej primeranej zodpovednosti v rodine. (tematický deň)	Prijímanie vlastnej primeranej zodpovednosti v rodine. (tematický deň)
Utváranie predstáv o budúcom partnerovi, charakteristiky a zodpovednosti dlhodobých záväzkov: partnerstva, manželstva a rodičovstva. (tematický deň)	Utváranie predstáv o budúcom partnerovi, charakteristiky a zodpovednosti dlhodobých záväzkov: partnerstva, manželstva a rodičovstva. (tematický deň)
Uvažovanie o hodnote života – počatie a prenatálny vývin ľudského plodu. (tematický deň)	Uvažovanie o hodnote života – počatie a prenatálny vývin ľudského plodu. (tematický deň)

Rozlíšenie pohlavnej zrelosti od pripravenosti na rodičovstvo, výhody a nevýhody rôznych foriem metód plánovania rodičovstva. (tematický deň)	Rozlíšenie pohlavnej zrelosti od pripravenosti na rodičovstvo, výhody a nevýhody rôznych foriem, metód plánovania rodičovstva. (tematický deň)
Diskusia o predčasnóm sexuálnom styku, jeho príčinách a dôsledkoch (právnych, zdravotných, sociálnych, vzťahových.). (tematický deň)	Diskusia o predčasnóm sexuálnom styku, jeho príčinách a dôsledkoch (právnych, zdravotných, sociálnych, vzťahových..). (tematický deň)
Pomenovanie nevyhnutných pilierov zodpovedného a informovaného rozhodovania človeka o sexuálnom správaní a rešpektovanie rozhodnutia druhých osôb. (tematický deň)	Pomenovanie nevyhnutných pilierov zodpovedného a informovaného rozhodovania človeka o sexuálnom správaní a rešpektovanie rozhodnutia druhých osôb. (tematický deň)
Porozumenie významu sebaregulácie a vzdialenej prípravy na partnerský život. (tematický deň)	Porozumenie významu sebaregulácie a vzdialenej prípravy na partnerský život. (tematický deň)

Činnosti špecifické pre vyučovanie ETV

Obsahový štandard	Minimálny učebný výstup
Rešpektovanie a spoluvytváranie pravidiel života v rodine. (tematický deň)	
Reflexia zdravej a nezdravej kritickosti v rodine. (tematický deň)	
Rozlíšenie pojmov vzťah, priateľstvo, láska, dôvera a intimita. (tematický deň)	Rozlíšenie pojmov vzťah, priateľstvo, láska, dôvera a intimita. (tematický deň)
Diskutovanie o sexuálnej identite a zrelosti a ich integrácii do osobnosti človeka. (tematický deň)	Diskutovanie o sexuálnej identite a zrelosti a ich integrácii do osobnosti človeka. (tematický deň)

7. Udržiavanie zdravého životného štýlu

Pojmy

Obsahový štandard	Minimálny učebný výstup
Hodnota zdravia, telesné a duševné zdravie, závislosti, zodpovednosť za život a zdravie, zdravá sebaláska a sebaaprijatie.	Hodnota zdravia, telesné a duševné zdravie, závislosti, zodpovednosť za život a zdravie, zdravá sebaláska a sebaaprijatie.

Činnosti

Obsahový štandard	Minimálny učebný výstup
Rozlíšenie telesného a duševného zdravia (well-being) a ich vzájomného súvisu (psychosomatika). (tematický deň)	Rozlíšenie telesného a duševného zdravia (well-being) a ich vzájomného súvisu (psychosomatika). (tematický deň)
Duševné zdravie a duševná hygiena – prevencia úzkosti a depresívnych tendencií (možnosti aktívnej psychohygieny). (tematický deň)	Duševné zdravie a duševná hygiena – prevencia úzkosti a depresívnych tendencií (možnosti aktívnej psychohygieny). (tematický deň)
Diskusia o látkových a nelátkových závislostiach a zdravom životnom štýle. (tematický deň)	Diskusia o látkových a nelátkových závislostiach a zdravom životnom štýle. (tematický deň)

Činnosti špecifické pre vyučovanie ETV

Obsahový štandard	Minimálny učebný výstup
Reflexia o zmysle života. (tematický deň)	Reflexia o zmysle života. (tematický deň)
Reflexia o ochrane a starostlivosti o vlastné zdravie. (tematický deň)	Reflexia o ochrane a starostlivosti o vlastné zdravie. (tematický deň)
Spracovanie osobného plánu na udržanie telesného a duševného zdravia počas dospievania. (tematický deň)	Za pomoci učiteľa spracovanie osobného plánu na udržanie telesného a duševného zdravia počas dospievania. (tematický deň)

8. Poznávanie etických aspektov ekonomiky

Pojmy

Obsahový štandard	Minimálny učebný výstup
Práca, podnikanie, peniaze, konzum, šetrnosť, umiernenosť, solidarita.	Práca, podnikanie, peniaze, konzum, šetrnosť, umiernenosť, solidarita.

Činnosti

Obsahový štandard	Minimálny učebný výstup
Uvažovanie nad konzumným spôsobom života, umiernenosťou a šetrnosťou, štedrosťou, prajnosťou, podnikavosťou (etickými aspektmi finančnej kultúry).	Uvažovanie nad konzumným a nekonzumným spôsobom života, umiernenosťou a šetrnosťou, štedrosťou, prajnosťou, podnikavosťou (etickými aspektmi finančnej kultúry).
Rozlišovanie funkcií peňazí – ako cieľ alebo prostriedok, materiálne a nemateriálne hodnoty.	Rozlišovanie funkcií peňazí – ako cieľ alebo prostriedok, materiálne a nemateriálne hodnoty.

Činnosti špecifické pre vyučovanie ETV

Obsahový štandard	Minimálny učebný výstup
Identifikovanie a porovnanie konzumného a nekonzumného (udržateľného) spôsobu života cez prejavy a vonkajšie znaky, ich hodnotové ukotvenie.	
Odhaľovanie manipulácií vedúcich ku konzumnému spôsobu života (nadspotrebe) a orientácia na rozvoj viacerých stránok človeka.	Odhaľovanie manipulácií vedúcich ku konzumnému spôsobu života (nadspotrebe) a orientácia na rozvoj viacerých stránok človeka.
Spoznávanie vzťahov medzi ekonomikou a uplatňovaním prosociálnosti: solidarita, subsidiarita, dobrovoľníctvo, charita.	
Hľadanie hraníc súcitu – súcit ako aktívna motivácia vs. ľútosť ako pasívny pocit.	

Rozlišovanie hraníc pomoci – pomoci, ktorá naozaj pomáha, ktorá ubližuje a ktorá je zneužívaním.	Rozlišovanie hraníc pomoci – pomoci, ktorá naozaj pomáha, ktorá ubližuje a ktorá je zneužívaním.
--	--

9. Kultivovanie medzináboženského dialógu a dialógu veriacich a neveriacich

Pojmy

Obsahový štandard	Minimálny učebný výstup
Zmysel náboženstva, medzináboženský dialóg, úcta, rešpekt.	Zmysel náboženstva, medzináboženský dialóg, úcta, rešpekt.

Činnosti

Obsahový štandard	Minimálny učebný výstup
Uvažovanie nad veľkými otázkami ľudstva (Prečo vznikol svet?, Prečo žijem?) a skúmanie odpovedí rôznych náboženstiev.	Uvažovanie nad veľkými otázkami ľudstva (Prečo vznikol svet?, Prečo žijem?) a skúmanie odpovedí rôznych náboženstiev.
Hľadanie spoločných etických prienikov v medzináboženskom dialógu vs. polarizácia spoločnosti.	
Rešpektovanie ľudí s iným vierovyznaním a bez vyznania.	Rešpektovanie ľudí s iným vierovyznaním a bez vyznania.
Reflexia úcty k posvätnu v živote ľudí súčasnej doby.	
Diskusia o aktuálnych problémoch – sekty, kulty, zneužívanie, náboženská a antináboženská neznášanlivosť.	Diskusia o aktuálnych problémoch – sekty, kulty, zneužívanie, náboženská a antináboženská neznášanlivosť.

10. Formovanie environmentálne-etického povedomia

Pojmy

Obsahový štandard	Minimálny učebný výstup
Kráša prírody, zodpovednosť, udržateľnosť, environmentálne aktivity.	Kráša prírody, zodpovednosť, udržateľnosť, environmentálne aktivity.

Činnosti

Obsahový štandard	Minimálny učebný výstup
Vnímanie krásy a hodnoty prírody, obdiv a úcta ku všetkým formám života. (tematický deň)	Vnímanie krásy a hodnoty prírody, obdiv a úcta ku všetkým formám života. (tematický deň)
Návrh a realizácia prospešných aktivít smerujúcich k udržateľnosti. (tematický deň)	Realizácia a zhodnotenie prospešných aktivít smerujúcich k udržateľnosti. (tematický deň)

Činnosti špecifické pre vyučovanie ETV

Obsahový štandard	Minimálny učebný výstup
Upevňovanie etických postojov vedúcich k udržateľnosti života na Zemi. (tematický deň)	
Zhodnotenie vlastných a spoločenských možností riešenia environmentálnych problémov na lokálnej a globálnej úrovni. (tematický deň)	

11. Realizácia projektu s pridanou hodnotou

Činnosti

Obsahový štandard	Minimálny učebný výstup
Aktívne všímanie si a analyzovanie potrieb ľudí vo vlastnom životnom kontexte (rodinných príslušníkov, spolužiakov, priateľov, núdznych ľudí a pod.). (tematický deň)	Analyzovanie potrieb ľudí vo vlastnom životnom kontexte (rodinných príslušníkov, spolužiakov, priateľov, núdznych ľudí a pod.). (tematický deň)
Organizácia a kooperácia v širšom prosociálnom projekte (dlhodobej pomoci, dlhodobej starostlivosti a pod.). (tematický deň)	Kooperatívna realizácia a vyhodnotenie prosociálneho projektu a environmentálneho projektu vo svojom okolí. (tematický deň)
Zdôvodnenie a kooperatívna realizácia environmentálneho projektu, napr. v areáli školy, v obci. (tematický deň)	
Vyhodnotenie a prezentácia realizovaného projektu. (tematický deň)	

² Okrem žiakov so zrakovým postihnutím – nevidiacich.